

SÖDERTÄLJE ORNITOLOGISKA FÖRENING

ÅRSBOK 2016

Foto Framsidan:

Dalripa, söder Malmsjön 10/4 2016

Fotograf: Andreas Grabs, Mellösa

INNEHÅLL

Södertälje Ornitologiska Förenings trettionionde årssammanställning	sid. 4
Verksamhetsberättelse 2016	sid. 5
Våra lokala lokaler i Artportalen (AP)	sid. 6
Några flyttfåglars ankomst och avfärd 2016	sid. 7
Fågelrapport för Södertälje och Nykvarns kommuner år 2016	sid. 10
Medlemsregister 2016	sid. 50
Omslagsbilder: Information och fotografier	sid. 2, 51

Södertälje Ornitologiska förenings trettionionde års sammanställning

Bästa medlem

Jag är glad att återigen så här snart efter årsskiftet kunna presentera Årsboken för året som nyss ändade. Att på detta sätt kunna sammanfatta skådaråret medan det ännu är i färskt minne, och inte i våra huvuden blandats upp med det nya årets observationer, tycker jag är värdefullt. För att få till detta krävs det en redaktion som är villig att göra jobbet på relativt kort tid - och kanske mitt i julstöket. Så tack Lennart, Staffan och Leif. Vilka arter de jobbat med framgår som vanligt sist i själva årsrapporten.

Årsrapporten bygger som ni vet helt på det ni rapporterar till Artportalen. Och vid sammanställningen gäller det bland annat att, åtminstone för en del arter, avgöra hur många individer det rör sig om, och inte bara antalet rapporter. Och där kommer detta med från vilken lokal fågeln rapporterats in i bilden. En annan aspekt på detta med vilka lokaler som finns i Artportalen handlar om vilka lokaler, allmänna och privata, som har en gemensam huvudlokal. En mycket trolig förklaring till varför du inte hittar dina rapporter från Norra Mörkö när du söker på den huvudlokalen får du genom att läsa Peters bidrag i början av årsboken.

Som framgår av årsbokens utsidor har vi utsett 2016 till "Ripans år" (året innan var Tereksnäppans). Och något så otippat och oväntat som en dalripa i vårt område lär det nog dröja innan vi får uppleva igen. Det förra fyndet är från år 1828! Om det nu är en dalripa, vilket alla rapportörer anger! Varför är det inte en fjällriphöna? Granska de utmärkta foton (de bästa i Artportalen, tack fotografer) som pryder vår årsbok. Koncentrera er då på näbbformen och 'googla' fram bilder på de två arterna för jämförelse. Redaktionen lämnar avgörandet till Rrk Stockholm. Tyvärr verkar inga raritetsrapporter ännu ha lämnats, så vi kanske blir blåsta på det kommun-krysset allihop!

Annars fick vi hela två nya kommunarter år 2016, svarthuvad mås och brandkronad kungsfågel. Personligen påstår jag att båda arterna var väntade, båda ses allt mer i Sverige och häckar numera årligen.

Verksamheten i föreningen har inte förändrats i någon större omfattning. Mindre förändringar gjordes i programmet jämfört med tidigare år, önskemål emotses gärna. Via Södertälje-fågel och hemsidan annonserar vi om nyheter/ändringar både i programmet och annat.

Södertälje 2017
Stefan Bengtsson
Ordförande

Verksamhetsberättelse

Styrelsen för Södertälje Ornitologiska förening får härmed avge följande berättelse för verksamhetsåret 2016

Styrelsen har haft följande sammansättning

Ordförande	Stefan Bengtsson
Vice Ordförande	Lars-Gunnar Klang
Sekreterare	Petter Kylefors
Kassör	Rikard Hellgren
Övrig ledamot	Leif Sundin
Revisorer	Sven-Hugo Lundahl Olle Nordin
Revisors suppleant	Mats Lennartsson
Valberedning	Olle Nordin Mats Blomstedt
Rapportmottagning	Artportalen
Webbredaktör, hemsida	Petter Kylefors
Årsboksredaktörer	Stefan Bengtsson, Staffan Holmberg, Lennart Magni, Leif Sundin
Medlemsantal	67
Årsavgift	100 kronor
Styrelsemöten	Under året har 1 ordinarie styrelsemöte samt flera mail-möten hållits.
Föreningsmöten	Årsmötet hölls den 17 mars i Studieförbundets lokaler i Södertälje
Exkursioner	Ett antal exkursioner ordnades i förenings regi, de flesta på kvällstid. Deltagarantalet är fortfarande allra bäst på tisdagsutflykterna i augusti. En välbesökt bildvisning anordnades i november i Stadshusets lokaler. Där hölls även en Artportalen-kurs ledd av Peter Randén.
Årsboken	För år 2015 blev klar i början av året, och distribuerades i mars.
Skrivelser mm	Hemsidan har kontinuerligt uppdaterats.

Södertälje den 21 mars 2017

Stefan Bengtsson

Rikard Hellgren

Lars-Gunnar Klang

Petter Kylefors

Leif Sundin

Våra lokala lokaler i Artportalen (AP)

Nu städar vi i röran för att förbättra rapporteringen.

Av Peter Randén

Jag vet att det finns många som har frågor eller synpunkter på vilka lokaler som finns att rapportera på i Artportalen och att det kan verka lite rörigt. Lokaler i AP "ägs" av de regionala rapportkommittéerna, Rrk Stockholm i vårt fall, men vi har fått ett delegerat ansvar för lokalerna i våra två kommuner Södertälje och Nykvarn. Här kommer ett försök att bringa lite klarhet och också berätta vad vi som förening har möjlighet att påverka.

Först och främst; det är inte så svårt som det kan verka. I och med att Artportalen ger möjlighet att finna och välja lokalen man vill rapportera på i kartbilden behöver man egentligen inte bekymra sig om strukturer eller lokaltyper. När du rapporterar, välj en av de befintliga allmänna lokalerna om det finns någon i närheten. Du kan nu göra den till favorit genom att klicka på stjärnan, då hittar du den enkelt nästa gång i Favoriter. Skriv gärna en kommentar om du vill precisera fyndplatsen. Det går förvisso också att skapa privata lokaler som bara du kan rapportera på, men normalt är det bra att undvika detta. Vi (jag) kan nämligen nu lägga till allmänna lokaler i våra två kommuner där vi tycker att det saknas. Så rekommendationen är att bara skapa privata lokaler på privata platser, som till exempel din egen tomt eller sommarstuga. Kontakta hellre mig med önskemål om nya allmänna lokaler så kommer de alla till nytta.

I och med att lokalerna skapats under många år redan i Svalan finns det absolut dubletter, lokaler som har konstiga namn, som är felplacerade eller andra konstigheter. Stefan Bengtsson och jag har påbörjat ett försiktigt städningsarbete där vi rättar till konstiga namn, slår samman dubletter, lägger till platser som saknas och kopplar lokaler till adekvata huvudlokaler. Det där sista kanske inte har så stor betydelse alla gånger i och med att sökning av fynd kan göras både med kommun och/eller karta. Men söker man till exempel på huvudlokal i Dagens Fågel är det ju fint om man får det man förväntar sig. Så är till exempel de tre huvudlokalerna Norra, Mellersta och Södra Mörkö nu namnjusterade och kopplade till alla sina underlokaler på ett mer begripligt sätt som motsvarar geografien. Av samma skäl är det bra om privata lokaler, i de fall de behövs, kopplas till rätt huvudlokal redan när den skapas. Att privata lokaler inte är kopplade till huvudlokal kan många gånger vara en orsak till att rapportören upplever att fynden inte syns i sökresultatet.

En ny egenskap är att lokaler har "noggrannhet", vilket kan definieras som en radie. Det kan förvirra, men har inte så stor betydelse. Om det inom en lokals radie finns en annan lokal som bättre stämmer överens med verklig fyndplats, välj den. Att det ligger inom cirkeln för en (eller flera) annan lokal har ingen betydelse. Jag försöker justera radier där det ser för dumt ut, säg gärna till om det är nåt som stör.

Städningsarbetet torde enbart göra att befintliga lokaler blir enklare att använda och sökningar på lokalnamn ger mer förutsägbara resultat. Det kan dock finnas situationer där fynd som du rapporterat in påverkas, flyttas till en sammanslagen lokal om det fanns dubletter till exempel. Ambitionen är dock att vara så försiktig att ingen information av betydelse förändras; vi har respekt för att du som rapportör "äger" din rapport.

Om du har skapat privata lokaler (synliga under Mina Fyndplatser) som du känner att det vore vettigt att göra om till publika så att alla kan rapportera på dem, säg till så löser vi det.

För att sammanfatta:

- Om du saknar allmän lokal att rapportera på kan vi enkelt komplettera.
- Skapa helst bara privata lokaler på privata platser, och koppla dem då till närliggande huvudlokal.
- Känner du till områden där lokalerna har konstiga namn, är felkopplade eller på annat sätt behöver ordnas till, tveka inte att föreslå så ordnar vi det.
- Observera skillnaden mellan Favoriter (där du gör "bokmärken" till allmänna lokaler) och Mina Fyndplatser (privata lokaler som du skapat själv och ingen annan kan rapportera på).
- Till sist; det är fågelns plats som skall rapporteras, inte din som rapportör!

Det är vi som medlemmar som står för lokalkännedomen och genom att du säger till om sånt som kan förbättras kan vi snabbt och enkelt göra Artportalen till ett bättre verktyg för oss och alla som besöker och rapporterar i våra två kommuner. Skicka dina önskemål och kommentarer till peter.randen@telia.com eller bengtsson.bird@telia.com.

Några flyttfåglars ankomst och avfärd 2016

I tabellen nedan anges första och sista rapporterna år 2016 i Södertälje och Nykvarns kommuner av samma urval vanliga flyttfåglar (67 st.) som tidigare år. Det "bästa" av de fyra föregående årens datum finns med i tabellen för jämförelse.

Syftet med tabellen är att stimulera till fenologiska iakttagelser och rapporter. Arter som ibland övervintrar i våra trakter är inte med, eftersom det ibland kan vara svårt att avgöra om fåglarna är nyanlända eller klarat vintern. Helt omöjligt är det dessutom att avgöra om en kortflyttare bara "är sen" eller försöker övervintra. Trots att vissa härdiga arter uteslutits uppkommer i enstaka fall frågan om en observation är att anse som t.ex. vårens första eller är en övervintrare. I sådana fall bedöms observationen i relation till andra i t.ex. vårt landskap eller med tidigare år i vårt område.

Kommentarer till årets tabell

Under våren har det blivit ett tidigare datum för 16 arter vilket är 2-3 fler än vad man kunnat vänta sig rent statistiskt. I flera fall är det bara en "förbättring" av någon enstaka dag, men några arter sticker ut. För kricka rör det sig om nästan 3 veckor, taltrast 2 veckor, mindre strandpipare 10 dagar samt blåsgås, skedand och sädesärta 1 vecka. Hela "våren" från februari och framåt var både snöfri och mild (se mer om vädret i inledningen till årsrapporten) så det är kanske inte så förvånande. Tidigare ankomst än tidigare år med 4-5 dagar noterades även för dubbeltrast, säv- och trädgårdssångare.

Det går också att hitta arter som 2016 var minst en vecka senare än tidigare år trots vädret t. ex. snatterand, tornfalk, enkelbeckasin och skogsduva. Tornfalken kräver en kommentar. Ett ex.

övervintrade och sågs senast den 2/3. Sedan saknas rapporter om arten fram till den 4/4. Rapporter om tidiga drillsnäppor finns kring månadsskiftet mars/april. Så tidiga fenologiska rapporter ska granskas av Rrk och tas tills vidare inte med i tabellen nedan.

På hösten är spridningen mellan åren för varje art liksom tidigare år tydligt större, ibland mer än en månad. I år gäller det i första hand tornfalk, morkulla och sädesärta men även ljunpipare, silltrut, rödstjärt, stenskvätta och dubbeltrast, där påtagligt "förbättrade" datum erhållits. Beträffande sädesärtan gäller årets december-observation en fågel av ras *yarrellii* som normalt finns i Storbritannien året runt. Näst sista rapporten för arten i år var annars den 29/10 (PLt). Årets datum i tabellen för järnsparv är det senaste för de fem åren men inte det sista för i år! Det finns nämligen en rapport från Viksberg den 29/12 (HA) om en fågel som uppenbarligen försöker övervintra och ännu finns kvar där i januari 2017. Även bläsgåsen som är upphovet till "höstdatumet" i årets tabell finns rapporterad i januari 2017.

För 6 arter saknas i år höstdatum i tabellen, då inga rapporter finns efter sommaren!

Allt fler nya rapportörer kommer med i tabellen, vilket är roligt. Flest rapporter på våren kommer från PLt, följt av SB, JE, SC och MBt, därefter UEm, LHJ, UM, BH, MBy, HH och JO i en tredje grupp. På hösten är SC i egen klass med PLt, MBt och JE som goda tvåor därefter UM, BH, HH och ILb+BLb i nämnd ordning, följda av många.

/Stefan

Några flyttfåglars ankomst och avfärd 2016

ART	Ankomst 2012-2015	ANKOMST	Rapportör	Avfärd 2012-2015	AVFÄRD	Rapportör
Sädgås	2015-02-22	2016-03-06	JE, SC, MBt	2015-12-27	2016-12-30	PLt
Bläsgås	2012-03-03	2016-02-23	PLt, IG	2015-11-15	2016-12-22	PLt
Vitkindad gås	2015-02-24	2016-03-09	MBt	2013-11-11	2016-11-03	PLt
Bläsand	2014-03-09	2016-03-24	PLt	2014-12-16	2016-11-16	UM, BH
Snatteband	2015-02-27	2016-03-11	PLt	2014-12-04	2016-10-31	UM, BH, AS
Kricka	2015-03-02	2016-02-11	UM, BH, BLj	2014-12-14	2016-11-02	TJ
Skedand	2012-04-11	2016-04-03	SB	2013-11-10	2016-10-20	JE
Ejder	2012-03-13	2016-03-19	SC, JE, PLt	2013-11-02	-	
Storlom	2012-03-26	2016-03-30	HH	2015-10-08	2016-09-20	HH
Svarthakedopping	2012-04-03	2016-04-02	BSi	2014-10-30	2016-09-21	AJ
Bivråk	2015-05-14	2016-05-19	JE	2013-09-14	2016-09-21	HH
Brun kärrhök	2014-03-25	2016-03-30	MFr	2015-10-03	2016-10-01	PLt, JE, SC
Fiskgjuse	2015-03-28	2016-03-28	LHJ	2013-10-17	2016-10-02	UM, JE, SC
Tornfalk	2012-03-20	2016-04-04	MBt	2015-11-04	2016-12-03	SC
Lärkfalk	2012-04-30	2016-05-12	BLj, BTö	2014-10-05	2016-09-09	KM
Trana	2014-02-27	2016-03-07	BKy	2014-11-25	2016-10-13	PLt
Strandskata	2014-03-16	2016-03-24	UM, BH	2012-07-24	2016-08-07	ILb, BLb
M. strandpipare	2015-04-16	2016-04-06	UM	2015-09-18	2016-09-07	MBt
S. strandpipare	2014-03-13	2016-03-26	SB, MBt	2014-10-11	2016-10-04	UM, BH
Ljunpipare	2014-03-26	2016-03-26	PLt	2014-10-20	2016-11-03	PLt
Mosnäppa	2013-05-08	2016-05-08	SC, MBt	2015-08-25	2016-08-21	JE, SC, MBt, EE, HN
Brushane	2012-04-23	2016-04-27	JE	2012-10-27	2016-10-04	UM, BH

Enkelbeckasin	2015-03-12	2016-03-26	SB	2015-12-20	2016-12-18	PLt
Morkulla	2015-03-12	2016-03-19	AWo, JJ	2013-10-18	2016-11-20	SC
Storspov	2014-04-02	2016-03-31	UM, BH, PLt	2012-09-04	2016-08-27	SC, JE, MBt
Drillsnäppa	2015-04-12	2016-04-23	JO	2014-09-02	2016-08-29	SC
Skogssnäppa	2014-03-20	2016-03-17	PLt	2014-08-29	2016-08-13	BKy, BLb, ILb
Svartsnäppa	2015-04-12	2016-04-25	PLt	2014-10-19	2016-09-24	MBt, SC, JE
Gluttsnäppa	2015-04-19	2016-04-19	MBt	2012-10-29	2016-09-24	MBt, SC, JE
Grönbenä	2015-04-16	2016-04-24	UEm	2014-09-17	2016-08-29	SC
Rödbena	2014-03-27	2016-03-29	LHJ	2014-09-24	2016-09-18	MBt, SC, JE
Silltrut	2015-03-21	2016-03-20	JO, AEs	2013-09-21	2016-10-04	UM, BH
Skräntärna	2015-04-07	2016-04-09	SB, MBy	2014-09-06	2016-08-19	AEs
Silvertärna	2014-04-18	2016-04-30	JE, SC	2013-07-21	2016-08-07	ILb, BLb
Fisktärna	2015-04-11	2016-04-09	SB, MBy	2012-09-23	2016-09-04	SC, MBt
Skogsduva	2015-01-29	2016-02-17	BH	2014-11-08	2016-11-12	PLt
Gök	2014-04-30	2016-04-30	MBy, SB, HH	2012-09-07	2016-09-04	SC, MBt
Tornseglare	2014-04-30	2016-05-10	AR	2014-09-03	2016-08-24	MBt
Göktyta	2012-04-18	2016-04-21	MBt	2015-10-04	2016-08-30	OR
Trädlärika	2014-03-07	2016-03-24	PLt	2013-10-26	-	
Ladusvala	2015-04-12	2016-04-18	PLt	2012-09-28	2016-10-01	AR
Hussvala	2013-04-21	2016-04-27	SB	2013-09-07	2016-09-01	HH
Trädpiplärka	2014-03-30	2016-04-18	PLt	2015-09-19	2016-09-12	PLt
Ängspiplärka	2015-03-09	2016-03-24	JE	2014-12-14	2016-11-03	PLt
Gulärta	2013-04-25	2016-04-30	JE, SC	2015-09-28	2016-09-10	SC, JE
Sädesärta	2015-03-18	2016-03-11	NK	2014-11-11	2016-12-12	SC
Järnsparv	2014-03-15	2016-03-31	MBt	2014-10-05	2016-10-13	PLt
Näktergal	2014-04-29	2016-05-02	SC, PLt	2013-08-31	-	
Rödstjärt	2012-04-15	2016-04-30	SC, JE	2013-09-05	2016-09-21	KM
Buskskvätta	2014-04-19	2016-04-30	MBy, JO, SC,	2012-10-10	2016-09-20	CL
Stenskvätta	2014-04-07	2016-04-06	MBy	2014-09-29	2016-10-13	JW
Taltrast	2014-03-19	2016-03-05	CL	2012-11-19	2016-10-15	KGR; CO
Rödvingetrast	2014-03-21	2016-03-30	LHJ	2014-12-13	2016-10-25	MFr
Dubbeltrast	2014-03-01	2016-02-26	CL	2014-11-11	2016-11-20	PRn
Sävsångare	2014-04-28	2016-04-23	TSd	2015-09-25	2016-08-05	UM, BH
Rörsångare	2014-05-02	2016-05-01	BKy	2012-09-09	-	
Härmsångare	2013-05-09	2016-05-16	AR	2013-08-11	2016-07-16	SC
Ärtsångare	2014-04-25	2016-05-01	LHJ	2013-10-11	2016-09-05	SC
Törnsångare	2012-05-05	2016-05-07	SB	2012-09-16	2016-09-03	BR, SC
Trädgårdssångare	2012-05-10	2016-05-06	PLt	2015-08-30	-	
Svarthätta	2014-04-19	2016-04-20	UEm	2014-10-11	2016-10-09	UM
Grönsångare	2014-04-26	2016-04-26	SB	2013-07-23	-	
Lövsångare	2013-04-20	2016-04-20	UEm	2015-09-26	2016-09-22	MBt
Grå flugsnappare	2013-05-09	2016-05-13	OR	2012-09-11	2016-08-24	UEm
Svit flugsnappare	2013-04-22	2016-05-01	SB, HH, AR, BT	2014-08-23	2016-08-11	HH
Törnskata	2013-05-07	2016-05-13	UEm	2014-09-19	2016-09-09	BLj
Hämpling	2015-03-11	2016-03-24	UEm	2012-10-20	2016-10-12	JE

Fågelrapport för Södertälje och Nykvarns kommuner år 2016

Inledning

Hur ska man på ett bra sätt presentera rapporterna och statusen för en art som rapporteras allt mer, av allt fler rapportörer och där arten också blir allt vanligare. Bra exempel är de övervintrande vråkarna. I årsrapporter på regional nivå, som Fåglar i Stockholmstrakten eller Det Sörmländska Fågelåret, görs det ibland genom att presentera antalet rapporter ibland också uppdelat på kommuner. Vill man gå ett steg längre och försöka bedöma hur många individer det kan röra sig om blir det genast svårare. Då blir de rapporter där antalet individer i ett avgränsat men lite större område, t.ex. (Norra) Mörkö, anges oerhört värdefulla. För rapporter av enstaka individer rapporterade av olika rapportörer blir mer exakt angivelse av platsen (t.ex. "ca 500 m norr gården") och kanske även tidpunkten avgörande för bedömningen av antalet fåglar i ett område. Sedan tillkommer sammanställarens bedömning av hur stora revir/födosöksområden arten har.

En ännu svårare fråga är detta med rörlighet och omsättning under en längre period. De bedömningar som görs av antalet individer av en art t.ex. övervintrande varfåglar och ormvråkar eller sjungande kärr- och härmsångare utgår från att det är samma individer på lokalen hela vintern eller sångperioden. I vad mån det sker ett utbyte, så att den kärrsångare som sjunger på en lokal i slutet av maj är densamma som den som noteras där i slutet av juni kan vi ju i allmänhet inte veta. De antal individer som bedöms ha funnits i ett område är därför i praktiken ett minimum. Däremot är det helt relevant att jämföra sådana uppgifter mellan olika år, dock med ett viktigt förbehåll nämligen att rapporteringen är ungefär densamma. Därför anges och jämförs också ofta antalet rapporter/år vilket för lite vanligare arter borde spegla skådaraktiviteten. För mer ovanliga arter gäller detta antagligen inte utan där är speglar rapportantalet troligen artens status.

Väderåret 2016

Högtryck och nordliga vindar dominerade vädret under en stor del av januari vilket gav låga temperaturer i hela landet. Från den 22a började mild Atlantluft strömma in över Sverige. I mitten av månaden var det 1-2 dm snö i vår del av landet, men barmark i slutet av månaden. Den första halvan av februari var ostadig, den andra halvan mer stabil och solig. Månaden liksom sedan hela mars var både mild, ca 3 grader över normalt, och snöfattig.

Första halvan av april bjöd på vårvärme och flera soliga dagar, den andra halvan blev betydligt svalare med mycket skurar. De första 10 dagarna av maj var torra och varma, med högsommartemperaturer på över 25 grader på flera håll i landet. Därefter skedde ett omslag till mer ostadigt väder med mycket regn, framförallt i mellersta Sverige. Maj månads avslutning och juni's inledning blev solig sedan blev det mer varierat.

Som helhet blev både vintern och våren/försommaren torrare än normalt i vår del av landet och cirka 2 grader varmare än normalt.

Juli inleddes med lite ostadigt väder, men den 20e växte en högtrycksrygg in över landet vilket gav högsommarvärme. I juli liksom augusti gav växlingar mellan svala och varma perioder en

medeltemperaturer nära den normala. Kring den 25e augusti hade vi dock några dagar med extrem sensommarvärme i södra Sverige. Speciellt juli var torrare än normalt.

Under större delen av september dominerade högtryck med uppehåll och svaga vindar och månaden blev ovanligt varm, kring 3 grader över det normala.

Oktober dominerades i södra delen av landet av mulet och speciellt blåsigt väder med vindar från ostsektorn hela månaden utom några dagar i början och slutet av månaden. Medeltemperaturen var nära den normala i större delen av landet. Östra Götaland fick mer regn än normalt, övriga landet ganska torrt.

Novembers inledning blev kallare än normalt och större delen av ostkusten fick i samband med ostvindar mycket och tidig snö. Sedan följde mildt väder året ut, snön smälte snabbt bort, och i december blev temperaturöverskottet, c:a 3 grader i vår del av landet. Julmånaden blev snöfri och nederbördsfattig och även relativt solig.

Som helhet blev året inte lika varmt som de två föregående, 1,5 grader över normalt mycket på grund av en kall januari, och även nederbördsfattigt.

Rapport 2016

MINDRE SÅNGSVAN (*Cygnus columbianus*)

Två adulta sågs rastande/födosoökande på Hågafälten nära Mörkö k:a den 19/3 (JE, PLt, MBt, SC).

SÅNGSVAN (*Cygnus cygnus*)

Vinterobservationer. Drygt 35 rapporter inkom under januari med ett högsta noterat antal på 100 ex. den 1/1 på Norra Mörkö (JO). Under februari noterades totalt ca.75 iakttagelser. Under månadens första hälft rapporterades som mest 68 ex. den 7/2 flygande förbi Mörkö (NK) för att mot slutet av månaden ha ökat till 90 á 95 ex. (SC, FGr, MN), även detta på Mörkö. Bortsett från Mörkö och de närmast angränsande delarna av Tullgarnområdet och Ytterjärna gjordes ett fåtal vinterobservationer under januari – februari inom andra delar av vårt rapporteringsområde: den 30/1 1 förbiflygande vid Sjunda gård, Vårdinge (MBs), den 14/2 4 rastande vid Sundsviks Hills viltvatten, Turinge (BKy) samt den 28/2 2 förbiflygande vid Stora Horssjön, Vårdinge (OW, AK).

Under december inkom ett tjugotal rapporter med ett högsta antal på 107 ex. vid Skansundet den 5/12 (BH, UM).

Häckningar. Par i lämplig häckbiotop rapporterades från Sundsviks Hills viltvatten den 7/3 – 16/4 (BKy), i Lina Lersjö, Södertälje den 27/3 – 3/4 (TCd, LBj) och i Kvarnsjön, Överjärna den 20/6 (SB). Ruvande ex. konstaterades i Lina Lersjö den 25/4 (BSi) och i Simsjön, Hölö den 25/4 - 12/5 (BLj). Pulli rapporterades sedermera från Lina Lersjö med 6 ex. den 18/5 – 17/6 (MBy, BSi, MV), från Simsjön med 3 ex. den 4/6 (BLj), från Norrängs viltvatten, Mörkö med 4 ex. den 5/6 (SC), från Sundsviks Hills viltvatten med 2 ex. den 6/6 (BKy) och från Gliasjön, Ytterjärna med 1 ex. den 22 – 23/6 (MNs, SB). Ungarna i Lina Lersjö var kvar ännu i slutet av september (PRn).

SÄDGÅS (*Anser fabalis*)

Årets första observation av sädgås gjordes den 6/3 då 2 ex. sågs vid Norakärret, Mörkö (MBt, JE, SC) och 17 ex. vid Yttereneby gods, Ytterjärna samma dag (SC, JE). Dagen därpå hade antalet ökat till 28 ex. på det sist nämnda stället (SC, AV). Sju rapporter inkom sedan från Mörkö och Pilkrogsviken, Ytterjärna mellan den 8 – 26/3 med maximalt 6 ex. (PLt, UM, CL, AR, MBy, NK). Vid Sundby, Vårdinge rastade 18 ex. den 14/3 (CL) och vid Tullgarnsnäs sågs 17 ex. sträckande mot NO den 9/4 (SB).

Höstens första dök upp den 18/9 med 5 ex. i Hägnäsviken, Tullgarn (JE, MBt, SC). Under perioden 19/9 – 26/10 inkom 16 rapporter från Mörkö, Pilkrogsviken, Nibble (Ytterjärna) och Västerviken (Tullgarn) rörande vanligtvis 1 till 7 individer. Två av observationerna omfattade dock 22 rastande i

Pilkrogsviken och 15 rastande vid Stavsgårds ängar, Hölö den 20/10 (JE).

Inga fynd i november men den 22/12 rastade 12 ex. vid Sandasjön (PLt) och den 29/12 5 ex. på samma lokal (AR) samt den 30/12 5 ex. vid Bokskogen, Mörkö (PLt).

TUNDRASÄDGÅS (*A fabalis rossicus*)

Två observationer av rasen tundrasädgås gjordes: 2 ex. vid Pålsundsbron, Mörkö den 15/10 (SC) och 1 ex. i Pilkrogsviken den 20/10 (JE).

SPETSBERGSGÅS (*Anser brachyrhynchus*)

Den 23/3 upptäcktes 3 spetsbergsgäss rastande i Nibble, Ytterjärna (NK). Under de följande dagarna sågs 2 ex. på skilda håll inom ett förhållandevis litet område i Ytterjärna, främst i Pilkrogsviken men också i Stensta och Säby gård (JE, SC, MBt, MBy, LG, LHJ, GM, AV). Sista observationen, 1 ex, gjordes den 31/3 (HAn, BB).

Arten ses ej årligen.

BLÄSGÅS (*Anser albifrons*)

Under sista februariveckan sågs 2 till 4 ex. på Norra Mörkö (PLt, IG, MBy, SC, BHo, JO, MBt, MFr, MN, MRe, ÅS, LS). Första 10-dagarsperioden i mars gav 15 rapporter från Norra Mörkö och Pilkrogsviken med nära omgivning med maximalt 9 ex. vid Nora Holmäng, Mörkö den 10e (BH, UM). Nästa 10-dagarsperiod med 28 rapporter från samma område som förut gav nu en del tvåsiffriga antal, bl.a. 18 à 20 ex. rastande vid Säby gård och Pilkrogsviken den 15 - 18e (JE, BB, LHJ). Under mars månads sista 10-dagarsperiod inkom 14 rapporter, bl.a. med 40 till 48 ex. vid Pilkrogsviken och Nibble den 24e (JE, SC, BH, UM), med 60 ex. vid Stensta, Ytterjärna (LG) och 59 ex. vid Säby (JE) den 25e samt 48 ex.

likaså vid Säby den 26e (SB). Sista observationen gjordes den 28e med 19 ex. i Pilkrogsviken (LHJ). Ingen observation gjordes i april men så den 16/5 dök 1 ex. upp i Häggnäsviken, Tullgarn (RNo) och den var ännu kvar den 21/5 (SC, JE).

Höstens första observation blev en 1K fågel, också i Häggnäsviken, den 18/9 (JE, SC, MBt). Nästa iakttagelse gjordes den 8/10, då 1 ex. rastade vid Skanssundet, Mörkö (PLt). Den 15/10 sågs 18 ex. sökande föda vid Stav, Hölö och 45 ex. vid Pålsundsbron, Mörkö (SC). En flock på 30 ex. rapporterades sedan från Stav och Stavsgårds ängar den 16 - 22/10 (SC, JE) och den 28/10 flög 45 ex. förbi vid Häggnäsviken (SC). Under november sågs ingen bläsgås. Höstens sista observation gjordes den 22/12 då 1 ex. rastade tillsammans med sädgås vid Sandasjön (PLt).

BLÄSGÅS x KANADAGÅS (*A. albifrons x Branta canadensis*)

Ett ex. av denna hybrid sågs vid Pilkrogsviken den 16/9 (SC) och 23/9 (HH). Utseende som hybriderna grågås x kanadagås men med en utvecklad bläs med likartad utbredning som hos bläsgås och rent skär näbb. Gulaktig kanadagåskind. Tillsammans med kanadagäss.

GRÅGÅS (*Anser anser*)

Vinterfynd. Endast två januarirapporter, båda från Skanssundet, Mörkö den 30/1 avseende 1 ex. (PLt, SC). Februari fram till den 8e max. 8 ex. på Norra Mörkö och Tullgarnområdet. Den 8/2 sågs 25 ex. på Nöcknafältet, Mörkö (SC), den 9/2 74 ex. vid Sanda, Mörkö (RG) och därefter ökade antalet snabbt till att omfatta ca.130 ex. vid Skanssundet den 13/2 (TSd, JO, MBt, JE, SC, UM, BSv). Sista dagarna i månaden räknades upp till 550 ex. in vid Skanssundet (SC). Även i Tullgarnområdet hade antalet nu ökat till som mest 100 ex. i Västerviken den 27/2 (PRn). Vinterfynd i andra delar av rapportområdet, dvs. utanför Mörkö-Tullgarnområdet och närmsta delarna av Hölö och Ytterjärna, var fåtaliga, närmare bestämt bara ett. Vid Sjögård, Vårdinge sågs 5 födosökande den 8/2 (MLm).

Årets enda decemberfynd var 1 rastande ex. vid Västerviken, Tullgarn den 12/12 (PLt).

Häckningar och observationer i lämplig häckbiotop.

Par i lämplig häckbiotop noterades från Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 7/3 och 26/3 (BKy), från

Skanssundet den 8/4 (KM) och Pilkrogsviken den 25/4 (BLj), dock utan att små ungar senare rapporterats härifrån.

Ruvande ex. noterades i Simsjön, Hölö den 6/4 (BLj) och 14/4 (HH).

Simsjön var den lokal där flest pulli räknades in. De första rapporterades den 4/5, dels från fågeltornet dels från AI, antal ej noterat (BLj). Den 15/5 uppskattades antalet till 40 st. vid fågeltornet (RLk) och den 4/6 till 50 ex. vid fågeltornet och 75 ex. vid AI (BLj). Slutligen rapporterades 3 pulli den 17/5 vid Hägnäsviken (MBt).

Höga antal. 1000 ex. eller fler rapporterades enligt följande:

Skanssundet 2500 den 8/8 (UM), 2500 den 20/8 (SC), 1000 den 22/8 (SC), 1500 den 28/8 (SC), 1000 den 3/9 (SC, BR), 2000 den 4/9 (KM), 2000 den 5/9 (SC), 1500 den 7/9 (JE), 2000 den 8/9 (HAn, BB), 2000 den 9/9 (KM), 2000 den 10/9 (IG), 1000 den 12/9 (SC), 2000 den 21/9 (KM), 1000 den 23/9 (AEs), 2400 den 24/9 (TSd), 2000 den 25/9 (SC), 3000 den 27/9 (AR), 3000 den 1/10 (JE, SC), 1500 den 3/10 (SC).

Björkarösund 1500 den 30/8 (PLt), 2200 den 2/9 (PLt), 2500 den 3/9 (SC, BR), 1500 den 5/9 (SC).

Nöckna, Mörkö 1500 den 20/10 (JE).

Hägnäsviken 1500 den 11/9 (ÖS), 5000 den 12/9 (SC), 2000 den 18/9 (JE, MBt, SC).

Västerviken 2000 den 9/10 (MBt, SC).

Stav, Hölö 1500 den 8/10 (SC, JE), 2000 den 15/10 (SC), 3000 den 16/10 (SC).

Stavsgårds ängar 2000 den 20/10 (JE), 1500 den 22/10 (JE, SC).

Kärleksudden, Yttereneby naturreservat 1100 den 13/10 (PLt).

Observera att 5000 ex. förmodligen innebär en ny högsta notering från en väl definierad lokal, Hägnäsviken!

GRÅGÅS x KANADAGÅS (*A. anser x Branta canadensis*)

Fyra ex. sågs vid Sanda gård, Mörkö den 8 – 9/2 (SC, HAn, RG), 2 ex. vid Västerviken den 11/2 (BH, UM), 1 ex. vid Påläng den 28/2 (MN) liksom vid Pålsundet den 5/3 (MBt, JE, SC). I Tullgarnområdet noterades 1 ex. den 16e (KEr) och 19/4 (PKy, MBt, LS m.fl.), 3 ex. den 21/5 (SC) och 20/6 (BH, UM) samt 1 ex. den 10e och 16/7 (SC). Slutligen observerades 1 ex. vid Skanssundet den 2/9 (PLt) och 19/9 (GFs, JEE).

PRUTGÅS (*Branta bernicla*)

Ett ex. observerades vid Skanssundet, Mörkö den 16 – 18/10 (MBy, SC, MBt, GLb) och den 20/10 gick 7 adulta och 6 juvenila och betade på strandängarna vid Tullgarnsnäs (JE).

VITKINDAD GÅS (*Branta leucopsis*)

Totalt inkom 45 rapporter. Årets första individ noterades vid Pålsundsbron, Mörkö den 9/3 (MBt) följd av 7 à 10 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna den 19/3 (MBy, LHJ) liksom 7 à 9 ex. vid Säby handel/gård (JE, SC). Därefter kom ett antal rapporter som sällan nådde över 10 ex. men den 30/3 flög 15 ex. förbi vid Pilkrogsviken (MBt) och den 8/4 flög 11 ex. förbi Björkarö, Mörkö (KM). Den 12/7 rastade 2 ex. vid Skanssundet, Mörkö (AS).

Under hösten uppträdde de rastande i större individantal (50 ex. eller flera): 60 ex. i Södertälje hamn den 2/9 (CFa), 52 vid Skanssundet den 4/10 (PLt), 66 i Västerviken, Tullgarn den 4/10 (BH, UM), 60 vid Björkarösund, Mörkö den 8/10 (PLt), 105 i Pilkrogsviken den 10/10 (SC), 200 i Yttereneby naturreservat, Ytterjärna den 13/10 (PLt), 50 vid Stav, Hölö den 15/10 (SC) och 280 den 16/10 (SC), 300 vid Stavsgårds ängar, Hölö den 20/10 (JE) och 350 den 22/10 (JE, SC), 82 vid Kvigårde, Vårdinge den 25/10 (GPa) och 100 förbiflygande vid Hägnäsviken den 28/10 (SC).

Årets sista observation var 5 födosökande ex. vid Björkarösund den 3/11 (PLt).

KANADAGÅS (*Branta canadensis*)

Inga januariobservationer rapporterades, däremot dryga 30-talet i februari fr.o.m. den 8e. Två decemberfynd gjordes av 1 ex. i Maren, Södertälje Centrum den 26e (LS) och 29/12 (HA).

Större ansamlingar (200 eller fler): 200 ex. i Pilkrogsviken den 12/8 kl. 14:00 (HH), 200 vid Stavsgårds ängar den 20/10 (JE).

GRAVAND (*Tadorna tadorna*)

Från Tullgarnområdet rapporterades 1 ex. vid Tullgarnsnäs den 3/4 (KN), 2 ex. den 11/4 (GA), 2 ex. vid Tullgarns slott/Västerviken i par den 19/4 (PKy, MBt, PRn m.fl.) och vid Tullgarnsnäs 2 ex. i par den 26/6 (MBt, SC).

Vid Pilkrogsviken sågs 1 1K fågel den 12e och 13/8 (CL, BLb, ILb).

SNATTERAND (*Anas strepera*)

Antalet rapporter med snatterandsobservationer uppgick till ca.140 stycken. Årets första observationer gjordes vid Skanssundet, Mörkö med 1 ex. den 11/3 (PLt) och 8 ex. den 23/3 (UM). Därefter sågs den nästan dagligen fram till juni månad, oftast i låga antal och ofta parvis. I juni och juli var observationerna inte lika frekventa. Geografiskt var de koncentrerade till Mörkö – Tullgarnområdet samt Pilkrogsviken, Ytterjärna. En observation av 1 hane gjordes vid Norra Yngern (Farfars udde), Turinge den 16/4 (HH). Ofta noterades de sedda parvis i lämplig häckbiotop men bara vid ett tillfälle angavs närvaro av 2 pulli, sedda i Västerviken, Tullgarn den 27/7 (PLt). Detta är troligen kommunens fjärde *lyckade häckning* (föregående år 2013).

Från Pilkrogsviken rapporterades flockar om ca.20 ex. under perioden 26/4-6/5 (SB, PRn, BH, UM, MBy, JO). Större ansamlingar än så sågs inte förrän i augusti: i Pilkrogsviken 40 ex. den 6/8 (JE), 35 ex. den 21/8 (UM, BSv) och 30 ex. den 31/8 (AEs) liksom den 1/9 (MRe, SHL), vid Tullgarnsnäs 27 ex. den 21/8 (HN, EE). Under september och första dagarna i oktober rapporterades ännu större flockar i Pilkrogsviken: 50 ex. den 2/9 och 5/9 (AEs), 93 ex. den 9/9 (BLj), 92 ex. den 10/9 (SC, JE), 70 ex. den 14/9 (SHL) och 16/9 (BLj, MWm), 55-60 ex. den 19/9 (GFs, JEE, SC), 60 ex. den 21/9 (MRe), 70 ex. den 4/10 (BH, UM) och 80 ex. den 8/10 (SC, JE). Under resten av oktober sågs sedan maximalt 20 ex. vid ett par tillfällen. Årets sista observation gjordes den 31/10 då 2 ex. flög förbi vid Pilkrogsviken (AS).

92 ex. är nytt antalsrekord! När passeras 100-strecket?

BLÄSAND (*Anas penelope*)

56 rapporter, varav 1 vinternotering av 1 ex. i Stensättra, Turinge den 2/1 (BKy). Nästa observation blev den 24/3 då 8 ex. sågs vid Björkarösund, Mörkö (PLt). Därefter rapporterades den vid flera tillfällen t.o.m. april i Mörkö - Tullgarnområdet och Pilkrogsviken, Ytterjärna, ofta parvis. Den 22/4 noterades dessutom 10 ex. från Simsjön, Hölö (OW). Under maj månad gjordes 2 observationer i Tullgarnområdet, dels 1 hane i Hägnäsviken den 3/5 (HH) dels 1 par vid Tullgarnsnäs den 5/5 (JE, SC). I juni noterades bl.a. 1 par i lämplig häckbiotop vid Dåderösund, Norra Mörkö den 17e (PLt). Resten av sommaren/ förhösten sågs upp till 5 ex. vid 6 tillfällen i Tullgarnområdet och Pilkrogsviken. Under hösten sågs den sedan i större antal i Tullgarnområdet såsom 50 ex. den 8/9 (HAn, BB), 80 ex. den 10/9 (SC, JE) och 170 ex. den 18/9 (JE, MBt, SC). Även i oktober inkom 8 rapporter, en med 20 ex. vid Pålsundsbron, Mörkö den 12/10 (HH).

Årets sista observation, 2 födosökande ex, gjordes den 16/11 vid Pålsundet, Mörkö (BH, UM).

KRICKA (*Anas crecca*)

Ca 170 noteringar gjordes detta år. Bland dessa ingick en februariobservation av 1 hane och 2 honor i Västerviken, Tullgarn den 11e (BH, UM). Fr.o.m. den 11/3 var den sedan allmänt förekommande i Mörkö - Tullgarnområdet och Pilkrogsviken, Ytterjärna (mer än 93 % av observationerna var härifrån) men inte i några större antal, som mest 35 ex. i Pilkrogsviken den 25/3 (LHJ). Den 3/4 (SC) och 8/4 (SB) noterades på samma lokal 40 ex.

Utanför ovanstående område sågs krickor med 2 ex. i Skillöt, Vårdinge den 4/4 och 7 ex. den 30/4 (BT), 11 ex. i Simsjön, Hölö den 6/4 (BLj) och 2 par på samma lokal den 14/4 (HH), 24 ex. i Ekensberg, Överenhörna den 20/4 (UM), 1 par i Simsjön den 21/4 (JE), 1 hane + 1 par den 25/4 (BLj), 10 ex. den 26/4 (SB, PRn), 1 par den 4/5 och 1 hane den 4/6 (BLj), vid Sundsviks Hills viltvatten, Turinge 75 ex. den 3/8 och 50 ex. den 13/8 (BKy).

Inga större ansamlingar noterades under sommar och höst. De båda iakttagelserna vid Sundsviks Hills viltvatten ovan var de största.

Årets sista observation gjordes i Pilkrogsviken den 2/11, där 11 ex. rastade (TJ).

GRÄSAND (*Anas platyrhynchos*)

Den 16/1 räknades 468 ex. in i Maren, Södertälje centrum, 351 ex. vid Igelsta, Östertälje samt 256 ex. vid Oaxen, Mörkö (TS, CK). Minst 500 ex. uppskattades antalet till i Maren den 18/2 (GPa).

STJÄRTAND (*Anas acuta*)

Enstaka, 1 à 2 ex, sågs i Tullgarnområdet den 19/6 (MBt, SC), den 10/7 (SC), den 9/8 (JE) och den 21/8 (BLj). I Simsjön, Hölö sågs 1 ex. den 9/9 (BLj), i Pilkrogsviken, Ytterjärna 1 ex. den 4/10 (BH, UM) och vid Skanssundet, Mörkö 1 ex. den 13/10 (PLt).

ÅRTA (*Anas querquedula*)

Tre observationer av årtar gjordes det här året: 2 ex. i Boviken, Mörkö den 15/4 (UEm), 1 ex. vid Tullgarnsnäs den 4/5 (LHJ) och i ex. i Hägnäsviken, Tullgarn den 7/9 (JE).

SKEDAND (*Anas clypeata*)

45 rapporter.

Första observationen, 1 hane, gjordes den 3/4 vid Tullgarnsnäs (SB) följd av ytterligare ett dussin aprilobservationer. Vid Tullgarnsnäs sågs 1 hane också den 11e (GA) och 15/4 (KNi), vid Skanssundet 1 par den 17/4 (UM). I Pilkrogsviken, Ytterjärna observerades max 6 ex. (4 hanar + 2 honor) den 29/4 (BH, UM, SB). I Simsjön, Hölö sågs par i lämplig häckbiotop den 13/4 (OW), 25/4 (BLj) och 3 par den 26/4 (SB, PRn). Under maj månad inkom ytterligare ett dussin rapporter härifrån om max 5 ex. (BLj). Inga uppgifter om sedda ungar rapporterades.

Under sommar/höst ett 15-tal observationer, huvudsakligen från Tullgarnområdet med som mest 38 ex. den 21/8 vid Tullgarnsnäs (HN, EE). Årets sista observation gjordes den 20/10 med 11 ex. i Pilkrogsviken (JE).

BRUNAND (*Aythya ferina*)

Ca 40 rapporter

Vinterobservationer. I Tullgarnområdet sågs 2 ex. den 1/1 (LHJ) och 9 ex. den 4/1 (HAn, BB) och vid Skanssundet, Mörkö 2 hanar den 20/2 (PLt).

Under våren/försommaren, 26/3 – 12/6, var den rapporterad ett 20-tal gånger men bara i låga antal (max 4 ex) framför allt i Tullgarnområdet och i Simsjön, Hölö, där bl.a. par i lämplig häckbiotop rapporterades från AI den 4/5 (BLj).

Under hösten inkom 20 rapporter. Högsta antalet blev 28 ex. vid Ytterjärna båtklubb den 24/11 och som också blev årets sista rapport (BH, UM).

VIGG (*Aythya fuligula*)

Ca 190 rapporter.

Häckningar: En hona med 6 pulli noterades i Simsjön, Hölö den 4/6 (BLj).

Stora flockar: 1000 ex. eller fler noterades på olika Mörkölokaler under vintern enl. följande: 3500 vid Söräng den 1/1 (JE), 3000 vid Oaxen den 16/1 (TS, CK), 2000 vid Björnhagen den 17/1 (JO), 1500 vid Tokvik den 14/2 (SC), 1000 vid Skanssundet den 28/2 (FGr), 1000 vid Oaxen den 28/2 (FGr). Längre fram på våren registrerades också höga antal, nu i Tullgarnområdet: 2500 i Västerviken den 9/4 (SB)

och 6100 i Häggnäsviken den 10/4 (MBt, SC). Även på hösten sågs stora flockar dels i Tullgarnområdet: 1500 ex. den 20/11 (SB), 2000 den 24/11 (BH, UM), 2500 den 25/11 (KEr) dels från Mörkö: 1000 vid Skanssundet den 30/11 (BR, BSi) och 1200 vid Oaxen den 5/12 (BH, UM).

BERGAND (*Aythya marila*)

10 rapporter.

Vid Söräng, Mörkö sågs 1 hane den 13/2 (MBt, JE, SC). I Tullgarnområdet observerades som mest 5 ex. under perioden 28/3 – 11/4 (MBt, HAn, BB, JE, SC, MBy, BSi, GS, BH). Under hösten sågs 1 1K i Häggnäsviken, Tullgarn den 24/9 (MBt, SC) och 24/11 (BH, UM) samt 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö den 30/10 (BLb, ILb).

EJDER (*Somateria mollissima*)

Årets första ejdrar sågs den 19/3 med 1 par vid Skanssundet (JE, SC) och 26 ex. vid Salsudd, Mörkö (PLt) för att dagen därpå ökat till 60 ex. (JO). Högst sedda antal under våren var 120 ex. vid Söräng, Mörkö den 31/3 (HAn, BB).

Vid Skanssundet noterades 28 pulli den 22/5 (SC), 12 stycken den 23/5 (PLt) och 4 st. den 8/6 (KM). Vid Egelsviksskär, Mörkö sågs 5 pulli den 12/6 (MBt) och vid Stora Ramsö, Mörkö 3 st. den 12/6 (AH, FG).

Den 12/6 företog AH och FG i Ekoplan Ekologigruppen en räkning av antalet ejdrar utefter Mörköns kust från söder om Ekö via Stora Ramsö till Österholmarna och fann sammanlagt 360 hanar och 19 honor men alltså bara 3 pulli.

Årets sista observation gjordes den 12/7 då 60 ex. rastade vid Skanssundet (UM).

ALFÅGEL (*Clangula hyemalis*)

Under februari inkom fem rapporter varav två från Tokvik, Mörkö med 15 ex. den 13e (SC, JE) och 4 ex. den 14e (SC) och tre från Egelsviksskär, Mörkö med 3 ex. den 19/2 (MBt) och 250-300 ex. den 21/2 (JO). Mars gav sju rapporter från olika platser kring Mörkö med som mest 250 ex. vid Fifång den 19/3 (JOn, IT, BHo) och 100 ex. vid Egelsviksskär den 20/3 (JO). Inga aprilfynd gjordes men ett den 10/5 vid Tullgarnsnäs där locklåten hördes (JE).

Under hösten sågs 6 ex. vid Skanssundet den 30/10 (BLb, ILb) samt som mest 30 å 40 ex. vid Egelsviken under perioden 19 – 26/11, fyra rapporter (JE, SC, MBy).

SVÄRTA (*Melanitta fusca*)

Den 19/11 födosökte 15 ex. i Egelsviken (JE, SC) och den 20/11 fanns där 30 ex. (MBt).

KNIPA (*Bucephala clangula*)

Större flockar sågs i Mörköområdet vid Oaxen med 300 ex. den 29/1 (BH, UM), 200 ex. den 17/2 (BH, UM), 300 ex. den 28/2 (MN), 600 ex. den 16/11 (BH, UM), 300 ex. den 5/12 (BH, UM), vid Ekö 450 ex. den 4/2 (PLt), 200 ex. den 20/2 (SC, MBt, JE), 300 ex. den 24/11 (PLt), vid Skanssundet 200 ex. den 28/2 (FGr), vid Salsudd 200 ex. den 26/10 och 300 den 3/11 (PLt), vid Egelsviken 450 ex. den 24/11 (PLt), i Tullgarnområdet vid Näset 400 ex. den 15/4 (KNI), 500 den 20/11 (SB), vid Häggnäsviken 500 ex. den 12/7 (AS), 200 ex. den 20/11 (KEr).

SALSKRAKE (*Mergellus albellus*)

Under januari-februari inkom ett 30-tal rapporter framför allt från olika delar av Mörkö men även några få från Tullgarnområdet. Flockar på 30 ex. eller fler noterades vid Söräng med 30 ex. den 31/1 (SC, JE, MBt), vid Anklora med 50 ex. den 7/2 (SC), vid Ekö med 30 ex. den 8/2 (BLj) och vid Tokvik med 60 ex. den 14/2 (SC). Under resten av våren fram till den 20/5 rapporterades ytterligare ett 30-tal observationer. Högsta noterade antal under denna period blev 28 ex. i Västerviken, Tullgarn den 24/3 (BH, UM).

Första höstobservationen gjordes vid Tullgarnsnäs den 20/10 med 2 ex. (JE). Den 11/11 hade ett

kraftigt inflöde skett: Häggnäsviken 34 ex. (KEr), Tullgarns slott 100 ex. (PLt), Björkarösund, Mörkö 32 ex. (PLt). Dagen efter sågs 70 ex. i Häggnäsviken (SC). Större ansamlingar under resten av året noterades från Tullgarnområdet den 20/11 85 ex. (SB), den 24/11 60 ex. (BH, UM), den 30/12 55 ex. (PLt), Häggnäsviken den 20/11 60 ex. (KEr), den 9/12 175 ex. (SB), den 12/12 55 ex. (PLt), den 22/12 220 ex. (PLt), Tullgarnsnäs den 25/11 34 ex. (KEr), den 3/12 30 ex. (PLt), Västerviken den 5/12 70 ex. (BH, UM), den 6/12 60 ex. (HAn, BB), den 8/12 162 ex. (YM), den 30/12 38 ex. (PEh).

Observationen 220 ex. i Häggnäsviken den 22/12 utgör ett nytt högsta antalsrekord!

SMÅSKRAKE (*Mergus serrator*)

Enstaka eller några få individer sågs under året i Mörkö-Tullgarnområdet från februari till juni och därefter några fynd i november och december. Maximalt sågs 3 ex. den 6/3 vid Ekö (MBt, JE, SC). Ett par observerades vid ett skär syd Hasselö, Mörkö den 12/6 i häcktid, lämplig miljö (AHL, FG).

STORSKRAKE (*Mergus merganser*)

Under vinter/vår rapporterades flockar om 100 ex. eller däröver enligt följande: vid Tokvik 130 ex. den 14/2 (SC), vid Söräng 100 ex. den 11/3 (HAn, MKs), vid Skanssundet 170 ex. den 15/3 och 400 ex. den 23/3 (UM), i Pilkrogsviken, Ytterjärna 200 ex. den 24/3 (JE), 100 ex. den 25/3 (MFr), 1000 ex. den 25/3 (LG), i Häggnäsviken 500 ex. den 25/3 (MBt), 350 ex. den 23/4 (TSd), i Västerviken 250 ex. den 28/3 (JO), 200 ex. den 30/3 (AEs), 450 ex. den 21/4 (BH, UM), i Tullgarnområdet 500 ex. den 31/3 (BH, UM), i Pålsundet 950 ex. den 31/3 (BH, UM), i Björkarösund 300 ex. den 3/4 (PLt), vid Tullgarnsnäs 100 ex. den 3/4 (KN), 300 ex. den 4/4 (SC).

I november – december gavs motsvarande uppgifter från Norra Yngern vid Farfars udde, Turinge 135 ex. den 18/11 (HH), i Häggnäsviken 500 ex. den 20/11 (KEr), i Tullgarnområdet 400 ex. den 6/12 (HAn, BB) och Pilkrogsviken 120 ex. den 28/12 (UM).

Häckningar där pulli registrerats kom från Skanssundet med 10 pulli den 4/6 (AS), från Stadavik, Turinge med 5 pulli den 8/6 (BK), från Stenskär syd Ekö med 4 pulli den 12/6 (Ahl, FG) och från Farfars udde, Turinge med 4 rätt stora ungar tillsammans med 2 vuxna den 15/7 (HH).

JÄRPE (*Bonasia bonasia*)

Den 26/11 rapporterades spel/sång från 1 järpe vid St. Alsjön, Vårdinge (JE, SC).

DALRIPA (*Lagopus lagopus*)

ÅRETS SENSATION!

Det var den 9/4 som en ripa i vinterdräkt upptäcktes vid ett gammalt grustag utefter gamla Enhörnavägen på gränsen mellan Södertälje och Enhörna, Turinge. Fågeln är rapporterad som en dalripa av både upptäckarna (BSi, GS) och alla efterföljande rapportörer. Dagarna därefter vallfärdade skådare till platsen ifråga vilket gav upphov till ca 40 rapporter i Artportalen. Sista observationen gjordes den 13/4 (Aht).

(Se även kommentar och uppmaning på sidan 4 om arttillhörigheten.)

Möjligen får man gå tillbaka till pastor C U Ekström som gav ut en bok med titeln "Beskrifning öfver Mörkö socken i Södermanland" 1828. I denna har han bl.a. skildrat Mörkö's fågelliv där man finner "en förflugnen fogel af denna art upptäcktes här den 11 och skjöts d. 23 febr. 1828." Denna uppgift är i andra hand hämtad från en skrift "Mörkö:s Fåglar" utgiven av Södertälje Biologiska klubb 1971. Där har dess klubbmedlemmar gjort en direkt jämförelse av 1820-talets fågelliv på Mörkö med 1960-talets.

ORRE (*Tetrao tetrix*)

Fem rapporter inkom spridda över året och samtliga från Vattgruvmossen, Överjärna. Ett ex. skrämades upp den 30/3 (OW) och spel hördes från 4 olika håll den 3/4 (JE). Den 1/9 sågs 1 ex. och den 7/9 4 förbiflygande (OW). Slutligen noterades 1 ex. den 9/12 (MBy).

TJÄDER (*Tetrao urogallus*)

Fem rapporter registrerade. Den 9/1 sågs 1 tupp i Sjundaskogen, Vårdinge (EEE) och den 27/3 1 tupp vid Vattgruvmossen, Överjärna (LHJ). Den 26/11 noterades 4 ex. kring St. Alsjön, Vårdinge (JE, SC) och den 13/12 1 tupp vid Molstaberget, Vårdinge (AE, TEJ). Slutligen bekräftades närvaron av tjäder i form av färsk spillning vid Vattgruvmossen den 21/12 (JE).

RAPPHÖNA (*Perdix perdix*)

Endast en observation meddelades detta år. Den 26/5 sågs 1 ex. vid Sanda gård, Mörkö (JE).

VAKTEL (*Coturnix coturnix*)

Endast två rapporter inkom. Ett ex. spelade vid Dåderö gård, Mörkö den 23/5 (RPe, ALg) och 2 ex. i Vårdinge den 26/5 (RPe, JE).

STORLOM (*Gavia arctica*)

Totalt noterades 100 rapporter för 2016 mot 90 2015.

Årets första storlom rapporterades från Farfars udde vid Yngern, Turinge den 30/3 (HH) och spel hördes där den 8/4 (HH). Spel i sjöar noterades även vid Skillötsjön, Vårdinge 8/4 (BT) och Malmsjön, Nykvarn 10/4 (KBr, JO, LW)

Par i lämplig häckbiotop angavs från:

Långsjön, Vårdinge 30/4 (GPa) och vid Römossen, Vårdinge 2/5 (LK)

Häckningar:

Föräldrar med 2 pulli Ekuddsfjärden, Norra Yngern den 17/6 (HH) och med 2 pulli/1K Södra Yngern den 26/6 (genom HH).

Föräldrar med 1 1K i Sörsjön den 2/8 (MBt) och i Trönsjön, Vårdinge den 11/8 (JE).

En större ansamling av 12 ex. noterades i södra Yngern den 29/7 (G Nygren), 10 ex. den 30/7 (MH) och 12 ex. den 19/8 (HH). 12 ex. noterades i St. Envättern den 28/8 (ALn, MLn).

Årets sista ex. noterades från Farfars udde vid Yngern, Turinge den 20/9 (HH).

SMÅDOPPING (*Tachybaptus ruficollis*)

20 rapporter i år mot endast 8 2015. Ett ex. om inte annat anges.

Första vårrapporten från Björkaösund, Norra Mördö den 17/3 (PLt).

Rapporter finns från följande lokaler:

- Vällingen, Humelhaga 7 st rapporter med 1-2 ex. mellan den 3/4 till den 3/7 (SC, JE, MBt), varav den sista avser *häckning* med 5 pulli.
- Pilkrogsviken en rapport den 10/4 (LHJ).
- Simsjön, Hölö 4 st rapporter mellan den 21/4 till den 9/9 (JE, BLj).
- Lina Naturreservat/Lersjö 5 st rapporter mellan den 18/5 till den 11/9 (MBy, ALn, MLn, TCd).
- Öbacken-Bränninge naturreservat en rapport den 12/11 (SC).
- Saltskogsfjärden, Södertälje en rapport den 9/12 (JGr).

SKÄGGDOPPING (*Podiceps cristatus*)

Årets första skäggdoppingar, 4 ex, observerades den 19/3 vid Skanssundet, Mörkö den 19/3 (PLt).

Större ansamlingar (>50 ex) noterades enligt följande: vid Jämsten-Koholmen, Ytterjärna 55 ex. den 24/3 (BH, UM) och vid Skanssundet 89 ex. den 3/4 (JO).

Alla är troligen rastande fåglar, det finns inga senare rapporter av större samlingar på lokalerna.

Årets sista ex. sågs vid Helgö, Mörkö den 25/11 (KEr).

GRÅHAKEDOPPING (*Podiceps grisegena*)

En gråhakedopping rastade i Simsjön, Hölö den 12/5 (BLj, JE).

SVARTHAKEDOPPING (*Podiceps auritus*)

Knappt 40 rapporter totalt.

Årets första observation gjordes i Lina Lersjö, Södertälje av 2 ex. den 2/4 (BSi). Dagen därpå noterades parning/parningsceremonier här (TCI). Den 25/4 sågs 4 ex. (BSi). Nästa observation gjordes den 17/6 av 2 ex. varav ett var en unge som matades av en vuxen. (MV).

Nästa lokal med 1 å 2 par i lämplig häckbiotop var Sundsviks Hills viltvatten, Turinge under perioden 9/4 – 1/5 (BKy, MFr).

I Svalsättersjön vid Kalfors, Överjärna sågs den första svarthakedoppingen den 9/4 (SC). Ett ex. sågs också den 14/4 (LHJ) och den 21/4 räknades 5 ex. in (JE). Den 20/5 observerades 1 ex. (MBt).

Från Simsjön, Hölö rapporterades 1 par + 1 ex. den 4/5 (BLj), 4 å 5 ex. den 12/5 -14/5 (JE, BLj, BTö, MBy, SC) och 1 par i lämplig häckbiotop 15/5 – 4/6 (RLk, BLj).

Övriga lokaler där arten observerats under häckningstid var Pilkrogsviken, Ytterjärna med 2 ex. den 10/4 (MKa), Tullgarns slott med 1 ex. den 11/4 (BH), Hägnäsviken, Tullgarn med 2 ex. den 19/4 (MBt), Tullgarnsnäs med 1 ex. den 23/4 (MBt, SC).

Under hösten mellan den 2/8 och 21/9 sågs enstaka eller några få (max 3) ex. rastande i Tullgarnområdet enligt 11 rapporter.

Årets sista observation var alltså den 21/9 med 1 ex. i Västerviken (AJ).

STORSKARV (*Phalacrocorax carbo*)

Skarvar observerades under årets samtliga månader, 75 % av rapporterna är från Mörkö-Tullgarnområdet. Högsta antal var i

- januari 4 ex. Vid Söräng, Mörkö den 1a (JE)
- februari 5 ex. Vid Skanssundet, Norra Mörkö den 28e (FGr)
- mars 130 ex. förbiflygande vid Skanssundet, Norra Mörkö den 31a (PLt)
- april 100 ex. vid Janshällarna, Tullgarnsnäs den 20e (SC)
- maj 10 ex. vid Tullgarnområdet den 24e (AS)
- juni 80 ex. vid Tullgarnsnäs den 17e (SC)
- juli 400 ex. vid Janshällarna, Tullgarnsnäs den 30e (SB)
- augusti ca 700 ex. vid Tullgarnsnäs den 16e (LS med StjOF-utflykt)
- september 750 ex. vid Skanssundet, Norra Mörkö den 13e (UM)
- oktober 550 ex. vid Skanssundet, Norra Mörkö den 2a (UM)
- november 1 ex. vid Farfars udde Norra Yngern den 3e (HH) och Salsudd Norra Mörkö den 19e (PLt)
- december 25 ex. vid Oaxen, Mörkö den 5e (BH).

Häckningsindikationer noterade från skären söder om Mörkö (FG, AHI).

RÖRDROM (*Botaurus stellaris*)

Rördrom hördes spela vid Hamnskär, Överenhörna den 20/4 (UM) och 1/5 (JE), vid Tullgarnsnäs den 10/5 (BLj), i Visbohammar viltvatten, Vårdinge den 28/5 (GPa) samt i Sörsjön, Hölö den 2/6 (LK). I samtliga fall rörde det sig om 1 ex.

GRÅHÄGER (*Ardea cinerea*)

Vinteriakttagelser

- Januarifynd gjordes vid Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 2/1 (BKy), vid Skanssundet, Mörkö 10 ex. den 3/1 (MBy), 7 ex. den 11/1 (SC), sedan maximalt 4 ex. resten av månaden (PLt, LHJ, BH, UM, JE, MBt), i Torpaviksdiket, Södertälje vid 8 tillfällen (MBt, MBy, JO, TS, CK, LS, HAn, BLj, UM), vid Södertälje kanal den 4/1 (PRn), vid Maren, Södertälje Centrum vid 10 tillfällen den 9-28/1 med som mest 4-5 ex. den 9/1 (SC, TS, CK, JE, MBy, vid Sydhamnen, Södertälje den 10/1 (JO), Åbyån, NV Hölö k:a den 22/1 (BLj, CL) och 24/1 (GA, AK, OW), Norra Mörkö den 23/1 (AWb), vid Brandalsund, Ytterjärna 2 ex. den 23/1 (AR).

- Under februari inkom 14 rapporter från Skanssundet med maximalt 4 à 5 ex. (UM, MLm, BH, HAn, GL, SC m.fl.). Vid Maren rapporter den 7/2 (MBy) och 18/2 (GPa), vid Söräng, Mörkö den 7/2 (SC), vid Sundsviks Hills viltvatten den 14/2 (BKy), vid Torpaviksdiket den 14e och 27/2 (PRn), vid Björkarösund, Mörkö den 17/2 (BH, UM) samt vid Egelsviken, Mörkö den 28/2 (MN). I samtliga dessa fall rörde det sig om 1 ex.

- Decemberobservationer: Vid Skanssundet höll 15 à 17 ex. till hela månaden enligt nio rapporter (LL, PLt, UM, SC, FGGr). Dessutom noterades den vid Västerviken, Tullgarn den 5/12 (BH, UM), Vid Söräng, Mörkö den 5/12 (BH, UM), 2 ex. vid Torpa, Södertälje den 6/12 (HH), vid Torpaviksdiket den 19/12 (NK) och 21/12 (RNo), 3 ex. vid Maren den 11/12 (SC) och 1 ex. den 29/12 (HA), vid Yttereneby båtklubb, Ytterjärna den 19/12 (ALn, JSn) samt vid Pilkrogsviken den 28/12 (UM). Där ej annat angivits rörde det sig om 1 ex.

Inga kommentarer tydande på eventuell häckning har angivits.

Högsta noterade antal var 25 ex. i Västerviken den 4/10 (BH, UM) och den 22/10 (MN, MG).

BIVRÅK (*Pernis apivorus*)

Tidigaste rapporten kom om en förbiflygande den 19/5 från Tullgarnsnäs Tullgarn (JE). Ytterligare tre rapporter i maj, Mörkö bygdegård Mörkö den 23/5 (SC), Kålsö, Mörkö den 27/5 (ÖJ) och Nibble, Vårdinge den 28/5 (GPa).

3 rapporterade observationer under häckningstiden (juni-början augusti) på olika platser. Ledarön Norra Mörkö den 20/6 (UEm), syd Kyrksjön, Hölö den 27/6 (RV) och Väsby-Hedetorp, Vårdinge den 19/7 (BK).

Övriga 13 observationer, 13/8 – 21/9 härrörde från höstflyttningen varav 11 är från Mörkö/Tullgarnområdet (RG, SC, JE, PLt, PLz, MBt, ÖS), L. Lanaren, Ytterjärna (BLb, ILb) och Överenhörna (HH).

BRUN GLADA (*Milvus migrans*)

Sex observationer gjordes av denna art i år (1-4 de fem föregående), samtliga sannolikt samma individ från samma lokal, Visbohammar viltvatten, Vårdinge mellan den 28/6 – 1/7 (BT, BK).

RÖD GLADA (*Milvus milvus*)

Under året gjordes sex observationer (1-4/år de fem föregående).

- Idala Mörkö den 9/4 (GI)
- 600 m NV Hölö kyrka den 15/4 (OR)
- Skanssundet, Norra Mörkö den 29/4 (BH, UM)
- Pilkrogsviken, Ytterjärna den 30/4 (GS, EG)
- Torekällberget, Södertälje den 1/5 (CH andrahandsuppgift via foto)
- E4an 3 km N Järna trafikplats, Ytterjärna den 3/5 (JL).

HAVSÖRN (*Haliaeetus albicilla*)

Antalet havsörnsrapporter uppgick till ca 330 st., något färre än föregående år. Som vanligt dominerade iakttagelser från Mörkö – Tullgarnområdet starkt. Inom området öster om E4-an från Södertälje kommuns sydgräns upp till överfarten av Södertälje kanal och vidare norrut genom centrala Södertälje utefter farleden förbi Viksberg till Mälaren, så återfanns ca 90 % av iakttagelserna. Det är i stort samma fördelning som tidigare år. Observationer väster härom var enligt följande:

- Hölö: Simsjön den 30/4 (JO).
- Överjärna: Järna den 3/2 (LHJ), Järna trafikplats den 6/3 (HBI), Saltå kvarn den 24/3 (HH) och vid Svålsättersjön den 30/3 (LHJ).
- Vårdinge: Skogstorp, Mönbo den 7/2 (MLm), SV Yngern den 20/3 (ADI), Skillöt den 28/3 (BT), Skillötsjön den 2 och 8/4 (BT), Timbo den 27/4 (GPa), Sillen den 6/8 (SJ) och vid Väsby-Hedetorp den 8/12 (AE, TEJ).
- Överenhörna: Bohus, Prästfjärden den 28/2 (GD), Överenhörna den 20/4 (UM), Hamnskär den 20/5 (PA), Lurberget den 5/9 (MA), Jursta den 13/12 (RLo), Ekensberg den 15/12 (RLo) och vid Överenhörna den 26/12 (RLo).
- Ytterenhörna: Sandvikens brygga den 5/3 (6 rapporter mellan 10.00 – 11.16, örninginventering, YM).
- Turinge: Sundsvik den 2/1 två rapporter (BKy), 2/4 (BKy) och den 13/8 (BKy), Farfars udde den 22/1 (HH) och den 5/4 (HH), Nykvarn den 20/2 (MFr) och Stensättra den 28/2 (LJ).

Rapporter om fler än fem individer från samma lokal, datum och rapportör:

13 ex. Sillen, Vårdinge den 6/8 (SJ), 11 ex. Tornet, Hägnäsviken den 26/11 (MJ), 9 ex. Tullgarnsnäs den 9/8 (LS med StjOF-utflykt) och den 16/8 (LS, SC), 8 ex. Hägnäsviken, Tullgarn den 5/5 (JE, SC) och den 1/10 (AR), 7 ex. Norra Mörkö den 21/1 (PLt), den 19/8 (HAn, BB) och den 24/11 (BH, UM) och 6 ex. Skanssundet den 23/1 (MBt, SC), Björkarösund den 13/2 (MBt, SC, JE), Norra Mörkö den 6/12 (PLt) och vid Pilkrogsviken, Ytterjärna den 8/12 (CL).

BRUN KÄRRHÖK (*Circus aeruginosus*)

Årets första observationer gjordes den 30/3 vid Lina Iersjö (MFr) och den 31/3 vid Björkarösund Norra Mörkö (BH, UM). Under april finns totalt 37 rapporter varav

- 18 st från Mörkö/Tullgarnområdet
- 8 st från Hölö varav 7 st av dessa från Simsjön
- 6 st från Ytterjärna varav 5 st från Pilkrogsviken
- 1 st från Södertälje syd
- 1 st från Överenhörna
- 3 st från Sundsviks viltvatten Turinge

Fåglar i lämplig häckbiotop noterades från

- Sandasjön, Norra Mörkö den 1/5 (PRn), 2/5 (PLt), 8/5 (SC, MBt) och 20/6 (UM, BH)
- Björkarösund, Norra Mörkö den 25/5 (PLt)
- Pålsundet, Mörkö den 4/6 (AS)
- Pilkrogsviken, Ytterjärna den 4/5 (BAg, EM)
- Al Simsjön, Hölö den 12/5 och 4/6 (BLj)
- Turinge k:a, Turinge den 10/6 (LE)

1K-fåglar noterades vid 21 tillfällen varav en med 6 respektive 2 med 4 individer noterade. Samtliga utom en av rapporterna är från området Norra Mörkö – Tullgarn, 2/8 – 1/10. En rapport från Pilkrogsviken den 27/7 (MBr). Det är bara denna sista rapport plus ytterligare två, från Sandasjön den 2/8 (UM, BH) och från Skanssundet den 10/8 (UM) som är från slutfasen av häckningstiden.

BLÅ KÄRRHÖK (*Circus cyaneus*)

I år har 19 rapporter noterats. Förra året var det en topp på 76 st rapporter mot tidigare år på drygt 10. Ett ex. i alla rapporterna nedan.

En vinterobservation från Sandasjön Mörkö den 3/1 (MBy).

Fem st aprilrapporter från följande lokaler:

Mörkö kyrka den 2/4 (AWb), Nygård, Mörkö den 9/4 (UEm), Boviken, Mörkö den 16/4 (MBt), Häggnäsviken, Tullgarn den 25/4 (SB), Mikaelgården, Ytterjärna den 26/4 (AR).

13 st höstrapporter fördelade enligt följande:

- augusti, en rapport från Norra Mörkö den 17/8 (NEE)
- september, 9 rapporter varav 5 från Mörkö (MBy, SC, MBt, JE, PLt), 2 från Tullgarnområdet (MBt, BB, HAn) och 2 från Pilkrogsviken, Ytterjärna (KP, CL)
- oktober, 3 rapporter varav 2 från Björkarösund Norra Mörkö (PLt) och en från Stav Hölö (SC).

STÄPPHÖK (*Circus macrourus*)

Två individer finns rapporterade i år. En Adult hane sträckte NO den 5/4 vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (MBt). Från Visbohammar, Vårdinge finns 4 rapporter om en 2K-fågel den 27-28/5 (NL, BK, TW, SC, GPa). Arten är senast sedd i vårt område 2014 och 2011. Innan dess finns bara en observation i vårt område och den är från 1995.

ÄNGSHÖK (*Circus pygargus*)

En rapport även i år från den 7/8 vid Turinge k:a Turinge om 1 hane födosökande (MLa).

ORMVRÅK (*Buteo buteo*)

Vinterfynd

Januari månad gav 51 rapporter, februari 66, vilket är något fler än förra året. De fördelades enligt följande:

- Mörkö 27 + 42
- Tullgarnområdet 1 + 1
- Hölö utom Tullgarnområdet 4 + 6
- Överjärna 4 + 1
- Ytterjärna 8 + 10
- Södertälje/Tveta 2 + 2
- Överenhörna 0 + 2
- Vårdinge 2 + 1
- Turinge 3 + 1

Högsta antal rapporterade under jan-feb:

4 ex. Norra Mörkö den 23/1 (SC, MBt) och den 27/2 (HH), 5 ex. Björkarö gård den 27/2 (PLt), 5 ex., Björkarösund den 13/2 (JE, SC, MBt), 3 ex. Ängsholms slott den 13/2 (UM, BSv). De flesta rapporter avser annars 1 ex., i några fall 2 ex.

Granskar man rapporterna ovan mer i detalj såsom gjordes förra året kan följande skattningar göras om antal individer (SB): Norra Mörkö inkl. Ängsholm 5-8 ex., övriga Mörkö 3-6, Tullgarnområdet 1, övriga Hölö 3-4, Ytter- + Överjärna 3-4, Södertälje/Tveta 2-4, Överenhörna 2, Vårdinge cirka 3, Turinge 3-4. Summa: 27-35 att jämföra med förra årets 20-29 individer.

Den 25/3 är enda rapporten om sträckande fåglar, 12 ex. från Järna trafikplats Överjärna (VP, KSP).

Några rapporter med goda antal under hösten var den 31/8 med 20 ex. vid Sandasjön, Norra Mörkö (JE), den 1/10 med 15 ex. vid Bokskogen Norra Mörkö (JE) och den 2/10 med 11 ex. vid Skanssundet, Norra Mörkö (JE, SC).

December månad gav 23 rapporter (mot föregående års 46 st) fördelade enligt följande: Mörkö 13, Tullgarnområdet 1, Ytterjärna 3, Södertälje 3, Turinge 1 och Överenhörna 1. Rapporterna omfattar troligen bland annat minst 5 individer på Mörkö, 4-6 ex. i Ytterjärna och 1-2 ex. i Södertälje (SB).

FJÄLLVRÅK (*Buteo lagopus*)

Januari månad gav 56 rapporter, februari 46 rapporter vilket är liknande antal som föregående år (41 resp 53). De två senaste åren är en tredubbling mot 2014 och 2013. Övervägande delen av rapporterna (66) kommer som vanligt från Mörkö, följt av Ytter- och Överjärna (16) och Hölö församling (11).

Störst antal rapporterade individer från Mörkö var 3 ex. vid Björkarösund och 1 ex. vid Norakärret den 13/2 och 4 ex. vid Norakärret den 20/2 (JE, SC, MBt vid båda tillfällena). Från Hörningsholm ner till Idala kan det således som mest ha rört sig om 7-8 individer i februari dock kanske rimligare ca 6 individer.

De spridda rapporterna från Hölö sn (från Stav ner till kommungränsen) tyder på att det under januari kan ha rört sig om 3-6 individer (LHJ, NK, MBt m. fl.) under januari.

Från Järna-församlingarna finns en rapport om 5 samtidiga ex. vid Säby handel, Ytterjärna den 20/2 (JO). Övriga rapporter tyder på att det i de två Järnaförsamlingarna kan ha funnits ungefär så många under större delen av februari.

Tillsammans med 2 ex. i Vårdinge, 1 ex. i Lina, Södertälje och 1 ex. (ev. tillfälligt) i Turinge kan antalet individer totalt skattas till så mycket som 17-23 individer om inte förflyttningar skett mellan månaderna. Detta är i så fall en fördubbling jämfört med de senaste åren (SB).

Ytterligare 99 rapporter under mars april, med den senaste den 6/5. Det är dubbelt så många rapporter som 2015. De är från samma lokaler som under högvintern och visar att fjällvråkarna lämnade vårt område först i slutet av april - början på maj.

Första höstobservationen gjordes 25/8 vid Sandasjön Mörkö (SC). Totalt 114 höstrapporter (142 st 2016) med den sista den 31/12 från Bokskogen Mörkö och Dåderö gård Ytterjärna (FGr) och från Mikaelgården Ytterjärna (AR). Rapporterna fördelade sig enligt följande:

- Tullgarnområdet, Hölö sep 1, okt 4, nov 4 rapporter
- Hölö (utanför Tullgarnområdet), okt 1, nov 1, dec 4 rapporter
- Mörkö aug 1, sep 11, okt 20, nov 15, dec 16 rapporter
- Överjärna okt 1, nov 4 rapporter
- Ytterjärna okt 13, nov 9, dec 5 rapporter
- Vårdinge nov 1, dec 2 rapporter
- Södertälje okt 1 rapport

Vid två tillfällen den 1/10 observerades sträckande individer, dels 10 ex. vid Bokskogen Mörkö (SC, JE) dels 7 ex. vid Hägnäsviken, Tullgarnområde (AR).

Granskar man rapporterna för november och december var för sig indikerar dessa samstämmigt att det på Mörkö troligen rör sig om cirka 4 individer, i Järna-församlingarna 2-3 individer samt Hölö och Vårdinge 1 individ vardera (SB).

KUNGSÖRN (*Aquila chrysaetos*)

Fyra rapporter från i år

- den 17/1 två rapporter från Björkarösund, Norra Mörkö (JO, NK)
- den 29/1 från Aspbacken, Mörkö (MBt)
- den 13/2 från Björkarösund, Norra Mörkö (MBt, JE, SC).

Obestämd SKRIKÖRN (*Aquila clanga/pomarina*)

En rapport från den 30/5 vilken fortfarande är under bearbetning av Rrk.

FISKJUSE (*Pandion haliaetus*)

Vårens första gjuse rapporterades från Pilkrogsviken, Ytterjärna den 28/3 (LHJ). Den sista rapporterades den 2/10 från Skanssundet, Norra Mörkö (JE, SC) (UM).

TORNFALK (*Falco tinnunculus*)

Totalt 124 rapporter under året (46 st 2015 resp ca 30 åren därförinnan).

Årets första rapport redan den 1/1 från Stensta, Ytterjärna (LHJ). Ytterligare en i januari den 5/1 från Saltå Överjärna (JE).

Fyra rapporter under februari samtliga från Saltå eller Stensta (MBt, NK, SC, LHJ) samt en rapport i början av mars från Pilkrog, Ytterjärna (DFa) visar på en lyckad övervintring i detta område.

Under april 23 rapporter (7 st 2015) varav 10 från Mörkö (Nora gård, Baggtorp, Hörningsholm, Sandasjön, Björkarösund och Pålsundet), 3 från Tullgarnområdet, 7 från Vårdinge (Skillöt, Nibble och vattenverket), 2 från Nykvarn (Turinge och Taxinge) samt en rapport från Tveta.

Häckning vid Kungsdalen, Östertälje (PRn) och vid Odals spannmålsmagasin, Södertälje hamn (SC, MBt). Häckning förmodad vid Sanda och Nora gårdar på Mörkö (SC, PLt), Mora torp, Södertälje (ALn, TL) samt Visbohammar, Vårdinge (BT) möjligen också vid Mörby/Nykvarn (SC).

Två säkra, två mycket troliga och två troliga häckningar är långt över normalt i vårt område.

Häckplatserna vid Södertälje hamn och Kungsdalen nära Hall ligger bara drygt 2 km från varandra så inledningsvis antogs fåglarna vid Kungsdalen vara identiska med de vid hamnen.

Årets sista observation är från Järna trafikplats Överjärna den 3/12 (SC).

STENFALK (*Falco columbarius*)

Sex rapporter i år (2015 och 2014 – 3, 2013 – 12).

Skanssundet Mörkö den 15/4 (UM), Hägnäsviken, Tullgarnområde den 19/4 (MBt) och Hölö trafikplats, Hölö den 23/4 (FB). Under maj en rapport från Sandasjön Mörkö den 21/5 (IG).

Under hösten två rapporter båda från Norra Mörkö den 20/9 (MBt) och den 10/10 (SC).

LÄRFALK (*Falco subbuteo*)

Årets första rapport är från Simsjön, Hölö den 12/5 (BLj, BTö).

Den geografiska fördelningen av resterande rapporter var:

Tullgarnområdet:

Tullgarnsnäs den 9/8 (LS med StjOF-utflykt), 16/8 (LS med StjOF-utflykt), 26/8 (SC).

Skyttorp den 16/8 (MBy).

Mörkö: Boviken den 16/5 (MBt).

Kålsö den 18/5 (PLt).

Skanssundet den 8/6 (KM).

Ledarön den 20/6 (UEm).

Norra Mörkö den 20/7 (HN, EE).

Botten den 24/8 (UEm).

Bokskogen den 27/8 (SC, JE, MBt).

Björkarösund den 5/9 (PLt) (SC) och den 9/9 (KM).
Sandasjön den 7/9 (CL).
Hölö: Simsjön den 12/5 (BLj, Btö), 23/5 (MBt) och 24/8 (JE).
Vårdinge: Skillöt den 12/6 och 27/8 (BT).
Visbohammar viltvatten den 12/8 (BT).
Hjortsberga den 22/8 (JJ).
Ytterjärna: Pilkrogsviken den 24/5 (AS).
Ytterjärna den 2/7 (JSm)
Yttereneby den 13/8 (EWn)
Södertälje: Lina naturreservat den 21/5 (BSi), 27/8 (MV) och den 1/9 (BSi).
Östertälje Alpvägen den 17/7 (MN).
Överenhörna: Hamnskär den 20/5 (PA).
Köttholmen Prästfjärden den 19/7 (YM).
Lurberget den 5/9 (MA).

Inga av rapporterna indikerar häckningar även om arten säkert gör det årligen.
Årets sista rapport är från den 9/9 Björkarösund Norra Mörkö (KM).

PILGRIMSFALK (*Falco peregrinus*)

I år 16 rapporter mot tre förra året.

Två rapporter från våren:

Skansundet, Norra Mörkö den 2/3 (UM).

Kyrksjön, Hölö den 24/3 (OR).

Övriga rapporter från hösten fördelade på lokaler enligt följande:

Tullgarnområdet:

Västerviken den 9/8 (MBt).

Tullgarnsnäs den 9/8 5 rapporter (minst 1 Adult + 1K) (MBt, LS, HH), 11/9 (SC).

Mörkö:

Skansundet den 4/9 (MBt).

Salsudd den 5/9 (PLt).

Norra Mörkö den 19/9 (MBt).

Sanda gård/Sandasjön den 1/10 (PLt, SC, JE).

VATTENRALL (*Rallus aquaticus*)

Sammanlagt inkom 23 rapporter (33 st 2015), huvudsakligen från Mörkö – Tullgarnområdet. Samtliga rapporter rör spel eller lockläte. Den första för året hördes vid Ytterjärna båtklubb den 24/3 (UM, BH).

Från Tullgarnsordet kom följande rapporter:

Häggånsviken den 4/4 (SC), 5/4 (AS), 8/4 (MBy), 10/4 (SC, MBt) och den 11/4 (UM, BH).

Från Mörkö:

Sandasjön den 12/4 (PLt) (UEm) och den 21/5 (JE).

Björkarösund den 12/4 (PLt).

Boviken den 17/4, 5/5 och 3/6 (UEm).

Löten den 20/6 (UEm).

I övriga delar av kommunen hördes vattenrallen förutom tidigare nämnda vid

Hummelhaga, Överjärna den 14/4 (JE).

Simsjön, Hölö den 29/3 (MBt), 22/4 (OW) och 1/5, 12/5, 22/5 (JE).

Jullen, Vårdinge den 22/5 (JE).

Årets sista rall vid Ytterjärna båtklubb Ytterjärna den 16/11 (UM, BH).

SMÅFLÄCKIG SUMPHÖNA (*Porzana porzana*)

Ett ex. spelade vid Boviken, Mörkö den 27/5 (JE).

KORNKNARR (*Crex crex*)

Antalet rapporter med spelande kornknarr var tio stycken i år (7 st 2015).

På Mörkö hördes den vid Sandasjön den 20/5 (UM, ALg, JO) och vid Dåderö gård den 27/5 och 1/6 (JE).

Vid Tvetaberg, Tvetå spelade 1 ex. den 22/5 (JE, MBt) och 6/6 (SB), 2 ex. den 15/6 (SB) och 19/6 (MRe, ÖJ), 3 ex. 25/6 (SB).

RÖRHÖNA (*Gallinula chloropus*)

Under januari – mars inkom 19 rapporter från Maren Södertälje (JO, SC, TS, CK, MBy, JE, UM, LHJ, HAn, BS, MKs, KH, GPa, MBt), dessutom 3 rapporter från december (SC, HA).

Från april till november finns 14 rapporter från dammen vid McDonalds, Moraberg (SC, HAn m.fl.). Dessa bekräftar även häckning på platsen.

Utöver dessa finns även rapporter från:

- Simsjön, Hölö den 4/6 (BLj), 3/8 (ALn, TL), 9/9 (BLj) och 16/9 (BLj, MWm).
- Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 13/8 (BKy).

SOTHÖNA (*Fulica atra*)

Vid Skanssundet, Norra Mörkö sågs under januari som mest 150 ex. den 24e (AWb) och 135/130 ex. den 23e (SC, MBt, UM).

Häckningar noterades vid: Simsjön, Hölö (BLj, OW, RLk), Yttereneby naturreservat, Ytterjärna (UM, BH), Lina naturreservat, Södertälje (TCd), Moraberg, Södertälje (HAn) och Sundsviks Hills viltvatten, Turinge (BKy).

Högsta noteringen under hösten var ca 300 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna den 10/9 (SC, JE), 14/9 (SHL) och vid Ytterjärna båtklubb, Ytterjärna den 24/11 (UM, BH). 200 ex. observerades vid Brändaskär, Överenhörna den 5/10 (MA).

TRANA (*Grus grus*)

Årets första trana 2 ex. vid Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 7/3 (BKy) följd av 1 resp. 2 ex. vid Skanssundet, Norra Mörkö (UM) respektive Edesta gård Vårdinge (KEr) den 9/3.

Par i lämplig häckbiotop angavs från Mörkö på följande platser:

Skanssundet den 24/3 (UM, BH), Sandasjön den 25/3 (MBt), 28/3 (PLt), Ledarön den 25/3 (MBt), 28/3 (PLt), Björkarösund den 8/4 (KM), Kålsö den 18/5 (PLt).

Från övriga delar av vårt område:

Tullgarnsnäs den 13/4 (DS), Simsjön, Hölö den 6/4, 4/5, 12/5, 4/6 (BLj), 15/5 (RIk), Mikaelgården, Ytterjärna den 12//3 (AR), Gliasjön, Ytterjärna den 24/4 (GPa), Tisjön, Vårdinge den 23/3 (BK), 15/6 (GPa), Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 19/3, 27/3, 16/4, 23/5 (BKy).

Pulli, d.v.s. lyckade häckningar konstaterades på följade lokaler:

Skanssundet, Norra Mörkö den 19/6 (UM), 28/6 (UM, BH), 1/7 (UM).

Römora, Överjärna den 20/6, 28/6 (SB).

Sundsviks Hills viltvatten, Turinge den 23/5 (BKy).

Polisviken, Norra Yngern, Turinge den 13/6 (HH).

Större flockar med 300 eller fler observerades vid:

Björkarösund Norra Mörkö den 3/9 med 500 ex. (SC, BR), 5/9 med 450 ex. (PLt), 12/9 med 550 ex. (PLt), 19/9 med 550 ex. (PLt), 24/9 med 550 ex. (PLt), 1/10 med 500 ex. (PLt).

Sandasjön, Norra Mörkö den 17/9 med 300 ex. (SC, MBt).
Bokskogen, Norra Mörkö den 24/9 med 500 ex. (SC, MBt).
Tullgarnsnäs, Tullgarnområdet den 11/9 med 500 ex. (JJ).

Årets sista trana, 1 ex., sågs flygande förbi Sandasjön, Norra Mörkö den 13/10 (PLt).

MINDRE STRANDPIPARE (*Charadrius dubius*)

Under 1:a halvåret inkom ett 50-tal rapporter vilket är en nedgång från föregående års ca 60 rapporter.

Den första rapporten avser 1 ex. från Skanssundet den 6/4 (UM), vilket är det näst tidigaste datumet i vårt område, endast slaget av den 1/4 2008.

Följande 21 rapporter inkom under april:

- Skanssundet, Norra Mörkö 3 rapporter med 1 ex., den 6/4 (UM), 25/4 (EE, HN) och 29/4 1 (UM, BH).
- Tullgarnområdet 4 rapporter, den 23/4 Häggnäsviken 1 ex. (TSd), 25/4 Tullgarnsnäs 1 ex. (PLt) Västerviken 3 ex. (CL), Häggnäsviken 2 ex. (SB),
- Pilkrogsviken, Ytterjärna 15 rapporter: 1 ex. den 7-11/4 (MBt, SB, UM, BH), 2 ex. den 15/4 (CL), sedan 1-2 den 16-20/4 (UM, BH, MRe, MBy, EE, HN, MNs, SC) och 3 ex. den 21+26+30/4 (JE, PRn med StjOF-utflykt, SB).

Detta följdes av 19 rapporter under maj fördelade på följande platser:

- Skanssundet, Norra Mörkö rapporter den 2+20/5 om 1 ex. (PLt, SC).
- Tullgarnområdet 10 rapporter den 1/5 Tullgarnsnäs 1 ex. (KN), 3/5 2 ex. (HH), Tullgarnsnäs (LS, SB), 7/5 Häggnäsviken 2 ex. (JE, SC, MBt) (SB), 17/5 Häggnäsviken 1 ex. (MBt), 22/5 Tullgarnsnäs 1 ex. (SC, MBt), 27/5 Västerviken 3 ex. (SB) Tullgarnsnäs 2 ex. (SB).
- Pilkrogsviken, Ytterjärna 7 rapporter den 4/5 1 ex. (BLj, EM, BAg), 5/5 2 ex. (BT, SB), 12/5 4 ex. (BLj), 24/5 3 ex. (AS), 27/5 2 ex. (SB).

Fördelningen av junirapporter, totalt 10 st:

- Skanssundet, Norra Mörkö 3 st den 19-20/6 1 ex, 28/6 2 ex. (alla UM, BH).
- Häggnäsviken 3 rapporter den 4/6 2 ex. (AS), 10/6 1 ex. (UM, BH), 22/6 1 ex. (JE).
- Pilkrogsviken, Ytterjärna 3 rapporter den 20+22+28/6 1 ex. (UM, BH, BLj).
- Rudsjön, Ytterjärna en rapport den 21/6 1 ex. (SB).

För perioden juli – september noterades 27 rapporter fördelade på följande områden:

- Skanssundet, Norra Mörkö 14 rapporter (1-2 ex. om ej annat anges) den 1/7 (UM), 4/7 (3 ex., BS, UM), 8/7 (SC), 12/7 (UM), 17/7 (SC, MBt), 28/7 (JE), 2/8 2 (UM, BH), 8-10/8 (MBt, JE, UM), 13/8 (ILb, BLb), 21-22/8 (JE, SC, MBt).
- Tullgarnområdet 7 rapporter (1-2 ex.) den 16/7 Västerviken (SC), 28/7 Häggnäsviken (3 ex., JE), 2/8 Häggnäsviken (SB med StjOF-utflykt), Tullgarnsnäs (SB med StjOF-utflykt), 9/8 Västerviken (LS), 7/9 Häggnäsviken (MBt).
- Pilkrogsviken, Ytterjärna 6 rapporter (1-2 ex.) den 9/7 (CL), 20/7 (EE, HN), 30/7 (SB), 6/8 (JE), 9/8 (MBt), 13/8 (ILb; BLb).

1K-fåglar sågs i juli vid de tre välkända lokalerna ovan, men några högre häckningskriterier finns inte rapporterade.

STÖRRE STRANDPIPARE (*Charadrius hiaticula*)

Årets första rapport kom den 26/3 från Tullgarnområdet (SB, MBt), detta är nästan två veckor senare än de två senaste åren.

Vårens största antal rapporterades den 14/4 och 1/5 med 4 ex. vid Tullgarnsnäs (JE, KN).

Häckning påbörjad vid Skanssundet där ena fågeln ruvade den andra försvarade boplatsen den 20/5 (SC). Så även vid Pilkrogsviken där ruvning och vaktning pågick den 20/6 (BH, UM). Inga pull/nyligen flygga på någon av lokalerna dock. Stationära gamla fåglar också rapporterade vid Tullgarnsnäs.

Under sommaren/hösten sågs som mest 20 ex. den 13/8 vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (ILb, BLb) och 12 ex. den 2/8 vid Tullgarnsnäs (SB med StjOF-utflykt), 7/9 vid Häggnäsviken Tullgarn (MBt).

Höstens sista rapport kom den 4/10 med 1 ex. från Skanssundet (PLt) och från Örjanskolan Ytterjärna (UM, BH).

FJÄLLPIPARE (*Charadrius morinellus*)

En rapport om 1 ex. den 19/9 från Norra Mörkö (MGn, RPe, PLt).

Ingen rapport från de föregående tre åren, däremot från både 2010, -11 och -12. Dessförinnan bara en rapport från 1998 enligt Artportalen och StjOF:s arkiv.

LJUNGPIPARE (*Pluvialis apricaria*)

Årets första rapport från 26/3 från Skanssundet och Sanda gård Norra Mörkö (PLt).

Inga större flockar i år heller. Det största antalet 11 ex. rapporterades från Norra Mörkö den 5/4 (JO).

Årets sista rapport från den 3/11 1 ex. från Bokskogen Norra Mörkö (PLt).

KUSTPIPARE (*Pluvialis squatarola*)

Som många gånger tidigare inga observationer under första halvåret detta år.

Tolv höstrapporter vilket är betydligt fler än tidigare (2015 2 rapporter).

De flesta rapporterna är från Tullgarnområdet fördelade enligt följande:

Tullgarnsnäs den 4/8 1 ex. (BSi), 9/8 7 ex. (MBt, LS, HH), 10/9 1 ex. (MBy) och Häggnäsviken den 9/8 2 ex. (MBy, JE), 29/8 2 ex. (JE).

Återtående rapporter: Skanssundet, Norra Mörkö 2 rapporter den 1/10 1 ex. (PLt) (SC, JE) och Pilkrogsviken, Ytterjärna 1 rapport den 13/8 2 ex. (ILb; BLb).

TOFSVIPA (*Vanellus vanellus*)

Årets första rapport inkom den 8/2 med 6 ex. rastande på fältet V. om bokskogen, Norra Mörkö (SC). Detta är troligen den tidigaste rapporten i vårt område.

Vårens högsta antal rapporterades med 300 ex. den 26/3 på N. Mörkö (PLt). Under sommaren/hösten rapporterades som mest 600 ex. nämligen den 21/8 vid Sanda gård, Mörkö (MBt), den 2/9 vid bokskogen, N. Mörkö (PLt), den 21/9 bokskogen, N. Mörkö (KM) och den 1/10 också vid bokskogen, N. Mörkö (JE).

Årets sista observation gjordes den 12/11 med 6 ex. vid Björkarösund, N. Mörkö (PLt).

KUSTSNÄPPA (*Calidris canutus*)

1 ex. rapporterades från Skanssundet, N. Mörkö dels den 27/8 (MBt) och den 28/8 (SC). En rapport med 1 ex. inkom också den 28/8 från Pilkrogsviken, Ytterjärna (BT).

SMÅSNÄPPA (*Calidris minuta*)

Från Skanssundet, N. Mörkö rapporterades 1 ex. den 8-10/8 (UM, JE, MBy) vidare 2 ex. den 10-11/8 (UM, ÖJ) och 2 ex. den 28/8 (SC).

Från Pilkrogsviken rapporterades 1 ex. den 13/8 (BLb, ILb) och 2 ex. den 21/8 (SB, UM).
Tullgarnområdet: 1 ex. noterades vid Häggnäsviken den 27/8 (MBt, SC). och från Västerviken, kom rapporter om 1 ex. den 11/9 (MRe, ÖJ, ÖS), den 12/9 (SC) och den 15/9 (ÖJ).

MOSNÄPPA (*Calidris temminckii*)

Under året inkom ett tiotal rapporter, vilket är en återgång till ett mera normalt antal (jfr förra årets 73 rapporter, se orsaken i årsboken 2015).

5 rapporter inkom under våren: Vid Häggnäsviken, Tullgarn 1 ex. den 8/5 (MBt, SC) och 2 ex. den 21/5 (MRe, ÖJ), från Tullgarnsnäs 2 ex. den 12/5 (FG, MNs), 1 ex. den 15/5 och 6 ex. den 19/5 (JE).

Under sommaren/hösten inkom följande rapporter med vardera 1 ex: Skanssundet, N. Mörkö den 2/8 (BH, UM), Pilkrogsviken den 13/8 (BLb, ILb, HRo), Häggnäsviken, Tullgarn den 21/8 (MBt, JE, SC), Tullgarnsnäs den 21/8 (HN, EE). Slutligen kom en osäker observation med 3 ex. den 14/9 vid Pilkrogsviken (AEs).

SPOVSNÄPPA (*Calidris ferruginea*)

Årets första rapport kom från Tullgarnsnäs med 1 ex. den 12/7 (JE). Därefter observerades 1 ex. den 13/8 vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (BLb, ILb). Från Häggnäsviken, Tullgarn rapporterades 1 ex. den 21/8 (MBt, JE, SC), 13 ex. den 27/8 (MBt, JE, SC) och 4 ex. den 28/8 (SC). Den 29/8 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (SC). Från Västerviken, Tullgarn kom rapport med 2 ex. den 30/8 (MBy) och 3 ex. den 31/8 (HN, EE). Den 1/9 1 ex. från Pilkrogsviken (MRe, SHL). Årets sista rapporter kom den 10/9 med 8 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn och 1 ex. vid Västerviken, Tullgarn (SC, JE)

KÄRRSNÄPPA (*Calidris alpina*)

Årets första rapport kom den 25/6 med 4 ex. vid Tullgarnsnäs (PLt). Den 26/6 observerades 8 ex. vid Tullgarnsnäs (MBt, SC).

Under sommaren/hösten (2/7 – 4/10) inkom 54 rapporter, samtliga från Tullgarnområdet, Mörkö och Pilkrogsviken, med som flest 50 ex. den 5/9 vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (AEs) och 20-25 ex. vid Västerviken den 10-12/9 (JE, SC, ÖJ, MRe, ÖS). Årets sista rapport inkom den 4/10 med 2 ex. vid Bokskogen, N. Mörkö (PLt).

MYRSNÄPPA (*Limicola falcinellus*)

Endast 3 rapporter inkom i år, vilket är betydligt färre än förra året. Alla tre rapporterna kom den 27/5 med 4 ex. vid Tullgarnsnäs (UM, ALg) och vid Häggnäsviken, Tullgarn 1ex. (SB) och 2 ex. (JE).

BRUSHANE (*Philomachus pugnax*)

Årets första rapport kom den 27/4 från Tullgarnsnäs med 2 ex. (JE).

Under våren inkom sedan ett 30-tal rapporter från Mörkö, Tullgarnområdet och Pilkrogsviken, som flest noterades 7 ex. vid Häggnäsviken den 30/4 (MBy), vid Tullgarnsnäs den 1/5 (KN) och vid Skanssundet, Mörkö den 2/5 (PLt).

Under sommaren/hösten inkom ett 85-tal rapporter. De högsta antalen rapporterades med 57 ex. den 2/9 från Björkarösund, Mörkö (PLt), med 45 ex. den 10+12/9 från Skanssundet, Mörkö (SC, JE, PLt), 38 ex. Björkarösund den 5/9 (PLt) och 35 ex. Skanssundet den 19/9 (SC).

Årets sista observation gjordes den 4/10 vid bokskogen S. Mörkö med 2 ex. (BH, UM).

DVÄRGBECKASIN (*Lymnocyptes minimus*)

Totalt 15 rapporter, vilket motsvarar föregående år. Den första rapporten inkom den 9/1 från reningsverket, Hölö (SC). En övervintrare som sedan sågs ett antal gånger under januari.

Den första vårrapporten kom den 8/4 med 2 ex. från Pilkrogsviken, Ytterjärna (SB). Därefter följde 4 rapporter från Tullgarnsnäs: 1 ex. den 23/4 (MBt, SC), 2 ex. den 30/4 (SC, JE), 2 ex. den 5/5 (SB) och 1 ex. den 7/5 (MBt, SC, JE) också den 7/5 1 ex. från Häggnäsviken (MBt, SC, JE).

Under hösten inkom 2 rapporter från Skanssundet, Mörkö med vardera 1 ex., nämligen den 8/10 (SC, JE) och den 10/10 (SC). Från Tullgarnsnäs kom 3 rapporter: 1 ex. den 20/10 (JE), 2 ex. den 22/10 (JE, SC) och 1 ex, den 29/10 (MBy).

ENKELBECKASIN (*Gallinago gallinago*)

Årets första rapport inkom den 26/3 med 5 ex. vid Skanssundet, Mörkö (SB).

Vårens största antal rapporterades med 22 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna den 11/4 (UM, BH).

Revir och/eller spelande individer under häckningsperioden rapporterades enligt följande:

- Skanssundet, Mörkö: den 6/4 och den 17/4 (UM), den 6/5 (MBt), den 2/6 (NEE, LG), den 8/6 (KM), den 19/6 och den 12/7 (UM).
- Simsjön, Hölö: den 6/4 (BLj) och den 13/4 (OW)
- Tullgarnsnäs: den 13/4 (SES, DS), den 16/4 (KEr) och den 20/4 (SC).
- Skyttorp, Hölö: den 20/4 (PLt).
- Tullgarnsparken: den 22/4 (JW, GW).
- Sigtunaån, Frustuna: den 26/4 (BK)
- Häggnäsviken, Tullgarn: den 3/5 (HH) och den 24/5 (AS)
- Kålsö, Mörkö: den 9/5 (PLt)
- Sandasjön, Mörkö: den 7/6 (LS, HH).

Största antalet vid höstflyttningen rapporterades med 15 ex. från Tullgarnsnäs den 11/9 (ÖS).

Årets sista observation gjordes den 18/12 med 1 ex. vid Björkarösund, Mörkö (PLt).

DUBBELBECKASIN (*Gallinago media*)

Endast en rapport inkom av arten detta år, nämligen 1 ex. den 5/5 vid Häggnäsviken, Tullgarn (JE, SC).

RÖDSPOV (*Limosa limosa*)

En rapport inkom detta år med 1 ex. den 8/9 vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (LS).

MYRSPOV (*Limosa lapponica*)

Sju sommarrapporter inkom av denna art i år, nämligen: Vid Pilkrogsviken, Ytterjärna med 1 ex. den 13/7 (MFr) och 1 ex. den 14/7 (MBy). Från Skanssundet, Mörkö kom rapporter med vardera 1 ex. den 27/7 (MBr), den 28/7 (JE) och den 4/8 (MBt). Den 9/8 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (MBt) och senare 2 ex. sträckande (JE).

SMÅSPOV (*Numenius phaeopus*)

Fem rapporter, samtliga med 1 individ, inkom detta år: Den 28/6 vid Häggnäsviken, Tullgarn (BH, UM), den 12/7 vid Tullgarnsnäs (JE), den 31/7 vid Pålsundet, Mörkö (MJ), den 13/8 vid Pålsundet, Mörkö (BLb, ILb) och den 14/8 vid Västerviken, Tullgarn (GA).

STORSPOV (*Numenius arquata*)

Årets första rapporter inkom den 31/3 med 1 förbiflygande individ dels vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (BH, UM) och dels vid Sandasjön, Mörkö (PLt).

Under våren/försommaren inkom följande rapporter: 1 ex. den 8/4 vid Häggnäsviken, Tullgarn (MBy) den 9/4 2 ex. vid Häggnäsviken (NK, SB), den 15/4 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (BH, UM). Den 16/4 1 ex. vid Tullgarnsnäs (KEr), den 17/4 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (UM), den 18/4 3 ex. vid Skanssundet, Mörkö (MBt), den 20/4 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (SC), den 21/4 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (MBt, JE), den 23/4 4 ex. vid Sandasjön, Mörkö (MBy), den 26/4 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (MBy), den 25/6 8 ex. vid Västerviken, Tullgarn och 2 ex. vid Tullgarnsnäs (PLt), den 28/6 3 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (BH, UM).

Under sommaren/hösten gjordes följande observationer: Den 4/7 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (UM, BSv), den 12/7 1 ex. vid Tullgarnsnäs (JE), den 20/7 1 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (HN, EE), den 2/8 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (BH, UM), den 6/8 1 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna, den 9/8 1 ex.

vid Tullgarnsnäs (MBt, LS, HH) och 1 ex. vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (MRe). Årets sista rapporter inkom den 27/8 med 4 ex. vid bokskogen, N. Mörkö (MBt, SC, JE) och 2 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (MBt, SC).

DRILLSNÄPPA (*Actitis hypoleucos*)

Endast två rapporter om spelande individer detta år. Den 7/5 vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (MBy) och den 2/6 vid N. Yngern, Nykvarn (HH).

Redan förra året gjordes en anmärkning om förvånansvärt få rapporter under häckningstiden och i år är det alltså ännu färre!

Årets sista rapport kom den 29/8 med 1 ex. från Tullgarnsnäs (SC).

SKOGSSNÄPPA (*Tringa ochropus*)

Årets första rapport kom den 17/3 med 1 ex. förbiflygande vid Björkarösund, Mörkö (PLt).

Ca 70 rapporter inkom tom Juli, vilket är samma som i fjol.

Spelande individer eller andra tecken på möjlig häckning gjordes på följande platser:

- Vattgruvsmossen, Överjärna: 1 ex. den 3/4 (JE)
- Grävstensskogen, Turinge: 1 ex. den 3/4 (HH)
- St. Alsjön, Vårdinge: 1 ex. den 3/4 (BT)
- Skillöt, Vårdinge: 1 ex. den 5/4, den 14/4 och den 23/4 (BT)
- Malmsjön, Södertälje: 1 ex. den 11/4 (GA, UM, BH)
- Djupdals infiltrationsbassänger: 1 ex. den 11/4 (MNn)
- Farfars udde, Nykvarn: 1 ex. den 1/5 och den 2/6 (HH)
- Häggnäsviken, Tullgarn: 1 par den 24/5 (AS)
- Sandasjön, Mörkö: 1 ex. den 5/6 (PLt).

Årets sista rapport kom den 13/8 från Sundsviks Hills viltvatten (BKy).

SVARTSNÄPPA (*Tringa erythropus*)

Årets första rapport kom den 25/4 med 1 ex. vid Tullgarnsnäs (PLt).

Vårens högsta antal rapporterades med 8 ex. den 4/6 från Häggnäsviken, Tullgarn (MBy).

Sommar/höst gav ett 20-tal rapporter, de flesta från Tullgarnområdet. Inga stora flockar rapporterades.

Årets sista rapport inkom den 24/9 med 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (MBt, SC).

GLUTTSNÄPPA (*Tringa nebularia*)

Årets första rapport kom den 19/4 med 1 ex. från Häggnäsviken, Tullgarn (MBt, PKy, PRn).

Under våren inkom ett 40-tal rapporter, de flesta från Tullgarnområdet, inga stora flockar noterades, högsta antal blev 8 ex. den 2/5 vid Tullgarnsnäs (SC).

Sommar/höst gav 55 rapporter, de flesta vid Tullgarnområdet. Detta är ett 25-tal fler än i fjol. Som flest noterades 8 ex. den 30/7 vid Tullgarnsnäs (SB).

Årets sista observation gjordes den 24/9 med 2 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (MBt, SC).

GRÖNBENA (*Tringa glareola*)

Årets första observation gjordes den 20/4 vid Ledarön, N. Mörkö (UEm).

Vårens största antal rapporterades med 23 ex. den 8/5 vid Häggnäsviken, Tullgarn (MBt, SC).

Sommar/höst gav ett 50-tal rapporter, med som flest 45 ex. den 12/7 vid Tullgarnsnäs (JE).

Årets sista rapport kom den 29/8 med 1 ex. från Skansundet, Mörkö (SC).

RÖDBENA (*Tringa totanus*)

Årets första rapport kom den 29/3 med 1 ex. från Pilkrogsviken (LHJ).

Spelande individer eller andra tecken på häckning rapporterades från följande platser:

- Tullgarnsnäs: 3 ex. den 5/4 (PLt), 1 ex. den 16/4 (KEr), 2 ex. den 8/5 (GA), 2 ex. den 10/5 (BLj), 3 ex. den 28/5 (SC, JE), 2 ex. varnande den 21/6 (PRn), 1 ex. den 8/7 (SC)

- Björkarösund, Mörkö: 1 ex. den 8/4 (KM)
- Skanssundet, Mörkö: 1 ex. den 8/4 (KM), 5 ex. i lämplig biotop den 15/4 (BH, UM), 4 ex. den 21/4 (BH, UM), 2 ex. den 25/4 (HN, EE), 4 ex. den 20/5, 1 ex. den 22/5 och 2 ex. den 23/5 (SC), 1 ex. den 2/6 (NEE, LG), 5 ex. den 4/6 (AS), 2 ex. den 8/6 (KM), 4 ex. den 10/6 (BH, UM), 1 ex. den 8/7 (SC)
- Nygård, S. Mörkö: 1 ex. den 9/4 (UEm)
- Ledarön, Mörkö: 1 par i parning den 9/4 (PLt), spel/sång den 13/5 (UEm)
- Pilkrogsviken, Ytterjärna: 5 ex. i lämplig biotop den 11/4 (BH, UM), 4 ex. den 15/4 (BH, UM), 2 ex. den 21/4 (BH, UM), 3 ex. den 4/5 (BLj, BAg, EM), 1 ex. den 24/5 (AS), 4 ex. den 20/6 (UM, BH), 1 ex. den 2/7 (JSm)
- Häggnäsviken, Tullgarn: 4 ex. den 21/4 (BH, UM), parning den 3/5 (HH), 5 ex. den 24/5 (AS), 5 ex. den 4/6 (AS)
- Löten, Mörkö: 4 ex. den 3/6 (PLt)
- Yttereneby, Ytterjärna: 2 ex. den 9/6 (MNd, JHn)
- Ekö, Mörkö: 2 ex. den 12/6 (FG)
- Pålssundet, Mörkö: 1 ex. den 20/6 (BH, UM)

Årets sista rapport kom den 18/9 med 1 ex. vid Häggnäsviken, Tullgarn (SC, MBt, JE).

DVÄRGMÅS (*Larus minutus*)

Bara en rapport detta år, nämligen 1 3K+ den 19/7 vid Prästfjärden, Överenhörna (YM).

SKRATTMÅS (*Larus ridibundus*)

Vid Sundsviks Hills viltvatten, Turinge rapporterades den 27/3 en koloni med 125 individer (BKy), detta är betydligt färre än i fjol. Den 7/5 rapporterades också 50 ex. ruvande (BKy).

Från Simsjön, Hölö rapporterades detta år som flest 250 ex. den 4/5 (BLj), vilket också är betydligt färre än i fjol.

Den största rapporterade ansamlingen kom från Pilkrogsviken den 9/4 med 700 individer (KEr). Detta är mindre än hälften av fjolårets antal.

SVARTHUVAD MÅS (*Larus melanocephalus*)

Mellan den 30/10 och den 1/11 observerades 1 1K av denna art, av ett antal skådare, vid Pilkrogsviken, Ytterjärna och områdena däromkring.

Det är första gången denna art har rapporterats i vårt område.

SILLTRUT (*Larus fuscus*)

Årets första rapport kom den 18/1 med 4 ex. vid Tvetatippen, Tveta (NK) och första vårrapporten den 20/3 (JO).

I lämplig häckningsbiotop rapporterades följande: Från Skanssundet, Mörkö 3 ex. den 9/5 (PLt), den 23/5 (SC) och 2 ex. den 4/6 (AS). Från ett litet skär i Hallsfjärden, Södertälje kom rapport med 4 ex. den 1/5 (PR), 5 resp. 8 ex. den 15/5 + 2/6 (UM),

SKRÄNTÄRNA (*Sterna caspia*)

Ett flertal observationer gjordes under våren/sommaren med absolut övervikt från Tullgarnsnäs under tiden 9/4 – 19/8. Oftast rapporterades 1 eller 2 fåglar, men dock 6 ex. den 13/7 (PLt), 5 ex. den 23/4 (MBt, SC), 4 ex. den 30/4 (SC, JE) och 3 ex. den 20/4 (PLt, SC).

SVARTTÄRNA (*Chlidonias niger*)

En rapport med 1 Adult och 1 1K inkom den 20/7 från Prästfjärden, Överenhörna (YM, EW)

Detta är det femte fyndet i vårt rapportområde och det första i Mälaren.

SILVERTÄRNA (*Sterna paradisaea*)

Årets första rapport kom den 30/4 med 2 ex. vid Skanssundet, Mörkö (SC, JE).

Fåglar i lämplig häckningsbiotop rapporterades enl. följande: Den 10/5 2 ex. vid Tullgarnsnäs (BLj), den 28/5 1 ex. vid Tullgarnsnäs (SC, JE), den 12/6 55 ex. vid Skorpan, Ekö, Mörkö, 24 ex. vid Hornökultgrund, Ekö, Mörkö och 2 ex. vid Österholmarns, Sankhällan, Mörkö (FG).

SKOGSDUVA (*Columba oenas*)

Årets första observation gjordes den 17/2 med 2 ex. förbiflygande vid Björkarösund, Mörkö (BH), därefter följde ett antal rapporter under februari.

Spelande individer och/eller permanent revir noterades enligt följande

På Mörkö:

- Kålsö, Mörkö: 1 ex. den 23/2, 1 ex. den 9/5 (PLt)
- Bokskogen, N. Mörkö: 1 ex. den 24/2 (SC), 1 ex. den 27/2 (PLt), 1 ex. den 28/2 (MBy), 2 ex. den 29/2 (PLt), 3 ex. den 1/3 (KM), 3 ex. den 8/3 (PLt), 1 ex. den 14/3 (PLt), 3 ex. den 19/3 (PLt), 4 ex. den 23/4 (PLt), den 8/6 (KM)
- Ledarön, Mörkö: 1 ex. den 29/2 (PLt), den 20/6 (UEm)
- Sandasjön, Mörkö: 1 ex. den 8/3 (PLt), 1 ex. den 10/3 (BH, UM), 1 ex. den 8/4 (KM), 2 ex. den 9/4 (PLt)
- Salsudd, Mörkö: 1 ex. den 11/3, 1 ex. den 28/3 (PLt)
- Sanda gård, Mörkö: 1 ex. den 11/3 (PLt)
- Björkarösund, Mörkö: 1 ex. den 17/3 (PLt)
- Örnberget, Mörkö: 1 ex. den 12/4 (UEm)
- Däderösund, Mörkö: 1 ex. den 6/5 (PLt)
- Hörningsholm, Mörkö: 1 ex. den 4/6 (AS), 1 ex. den 9/6 (MNd, JHn)

I övriga delar av vårt område:

- Hjortsberga, Vårdinge: 1 ex. den 29/2 (JJ, AWo)
- Hägnäsviken, Tullgarn: 2 ex. den 30/3 (KEr), 1 ex. den 4/6 (AS), 1 ex. den 6/7 (KEr), och den 16/7 (SC)
- Slottsparken, Tullgarn: 1 ex. den 31/3 (BH, UM), 1 ex. den 22/4 (JW, GW), 1 ex. den 24/5 (AS), 1 ex. den 2/8 (BH, UM)
- Simsjön, Hölö: 2 ex. den 15/5 (RLk)
- Hall, Södertälje: 1 ex. den 1/5 (PRn)
- Bommersvik, Turinge: 1 ex. den 22/5 (LK)
- Farfars udde, Nykvarn: 1 ex. den 4/3, 1 ex. den 16/3, 1 ex. den 21/3, 1 ex. den 5/5, 1 ex. den 7/6 och den 15/7 (HH).
- Härnövik, Nykvarn: 1 ex. den 19/6 (YM).

Den största höstflocken noterades med 200 individer både den 2-3/10 vid bokskogen, Mörkö (SC, JE).

RINGDUVA (*Columba palumbus*)

Fem rapporter inkom under februari, vilket är en tredjedel av fjolårets antal rapporter, nämligen: 1 ex. den 7/2 vid Skansundet, Mörkö (UM), 2 ex. den 14/2 vid Moraåns dalgång, Överjärna (LHJ), 1 ex. den 15+23/2 i Rosenlund, Södertälje (LS), 2 ex. den 20/2 vid Moratorp, Lina, Södertälje (MBy).

Våren bjöd inte på några stora flockar detta år. På hösten var de största på cirka 1000 rastande V Bokskogen, Mörkö den 21/9 (KM) och cirka 2000 sträckande över Tullgarnområdet den 2/10 (AR).

Årets sista rapport kom med 2 ex. den 13/10 vid Pilkrogsviken, Ytterjärna (LS).

TURKDUVA (*Streptopelia decaocto*)

Även i år inkom ett antal rapporter under årets första månader från Hertig Carls väg, Södertälje Södra. Den första rapporten kom den 2/1 med 1 ex. (JO).

Dessa individer sågs sedan med mellan 1 - 3 ex. fram till och med oktober månad.

Den 7/7 rapporterades dessutom 2 ex. förbiflygande vid Pärngränd, Västergård, Södertälje (JW, GW).

Årets sista rapport kom den 28/12 med 3 ex. (UM).

GÖK (*Cuculus canorus*)

Årets första rapport inkom den 30/4 från Skyttorp, Tullgarn (MBy).

Därefter följde ca femtio rapporter med spelande individer, vilket är ungefär samma antal som föregående år.

De allra flesta rapporterna kom från Tullgarnområdet och Mörkö, men det kom även rapporter från Turinge, Ytterjärna, Tveta, Hölö, Lina, Överjärna, Hall och Vårdinge.

Årets sista rapport kom den 4/9 från Skanssundet, Mörkö (MBt, SC).

BERGUV (*Bubo bubo*)

1 rapport inkom detta år då en adult födosökande observerades den 1/12 vid Ekensberg, Överenhörna (RLo).

HÖKUGGLA (*Surnia ulula*)

En individ observerades norr om Kalkberget-Lundby slätt, Mörkö tiden 21/2 – 2/3 av ett stort antal skådare.

En individ rapporterades också den 27/12 vid Simsjön, Överjärna (EW) (och sågs även i början på 2017).

Detta var den femte och sjätte observationen av denna art i vårt rapportområde sedan den första som gjordes 1993. De två föregående gjordes 2013.

SPARVUGGLA (*Glaucidium passerinum*)

Tjugo rapporter av denna art inkom i år mot normalt 0-4 per år nämligen:

- Boviken, Mörkö: 1 ex. den 22/2 (MBt)
- St. Alsjön, Vårdinge: 1 ex. den 4/2 (TEJ), 1 ex. den 14/2 (ÖJ, MRe), 2 ex. den 28/2 (JO), 1 ex. den 29/2 (AR), 1 ex. den 1/3 (MBm), 2 ex. den 10/3 (AR), vardera 1 ex. den 13/3 (BT), den 19/3 (TSd), den 31/3 (OW) och den 3/4 (BT)
- Horssjöarna, Vårdinge: 2 ex. den 11/2 (JE), 2 ex. den 22/2 (JJ)
- Akaren, Vårdinge: 1 ex. den 25/2 (JE), 1 ex. den 8/3 (LHJ), 1 ex. den 10/3 (BH)
- Trönsjön, Vårdinge: 2 ex. den 11/8 (JE)
- Palmskog, Överjärna: 1 ex. den 5/3 (LHJ)
- Vattgruvsmossen, Överjärna: 1 ex. den 18/9 (MBy).
- Yngsviken, Vårdinge: 1 ex. den 20/9 (BT).

Observationerna i området St. Alsjön-Horssjöarna på våren omfattar antagligen minst 4 individer, troligen någon till. Ugglan rapporterad väster Palmskog och ost Akaren är troligen samma individ (och plats, så även platsen SO Vattgruvsmossen i september). Inklusivt Yngsviken- och Mörkö-rapporten rör det sig då om antagligen minst 7 individer (SB).

KATTUGGLA (*Strix aluco*)

Konstaterad häckning gjordes enl. följande: Flygga ungar:

- Sandasjön, Mörkö den 21/5, den 1-2/6 (JE, NEE, LG), den 5/6 (PLt), och den 12/6 (MBt).
- Hjortsberga, Vårdinge den 26/5 (JE).
- Mörkö kyrka, Mörkö den 1/6 (JE),
- Dåderö, Mörkö den 4/6 (LHJ).

Spelade individer eller observationer i förmodade bohål under häckningstiden noterades på följande platser på Mörkö:

Hörningsholm, Dåderö, Sandasjön, Kalkberget, Norräng, Nöckna, Slessberget, Kålsö, Eriksö, Boviken.

Och från övriga områden:

Tullgarnsnäs och Häggnäsviken i Hölö, Jullen, Horssjön, Skillöt, Sjundaskogen samtliga i Vårdinge vidare Farfars udde, Sundsviks kvarn, Sundsviks Hills viltvatten alla i Turinge samt Mikaelgården i Ytterjärna.

HORNUGGLA (*Asio otus*)

Bon med hörda ungar, flygga ungar eller föda åt ungar observerades på följande platser:

- Edesta gård, Vårdinge: flygga ungar den 26/5 (JE), 4 flygga ungar den 12/6 (JJ, AWo, TSd)
- Hjortsberga, Vårdinge flygg unge den 12/6 (TSd)
- Baggetorp, Mörkö: 2 flygga ungar den 27/5 (JE), den 1/6 (JE), 1 Adult med föda åt ungar den 7/6 (HH), bo med hörda ungar den 7/6 (PKy), 2 flygga ungar den 12/6 (JE)
- Idala, Mörkö: 2 flygga ungar den 27/5 (JE), bo med hörda ungar den 29/5 (MBt), 2 flygga ungar den 1/6 (JE, JO, MBy), bo med ägg/ungar den 5/6 (PLt), 2 flygga ungar den 5/6 (LHJ)
- Mörkö kyrka, Mörkö: Flygga ungar den 1/6 (JE)
- Norra Mörkö: Bo med hörda ungar den 2/6 (NEE)
- Snorp / Vreten, Överjärna: Tiggläten den 22/5 resp. flygga ungar den 5/6 (JE)
- Tveta, Södertälje: 4 flygga ungar den 6/6 (SB), föda åt minst 3 ungar den 15/6 (SB)
- Björkbro, Taxinge: 1 Adult med föda åt 4 ungar observerades den 20/6 (LS) och den 21/6 (PRy).

Totalt 9 kullar är ett gott resultat.

JORDUGGLA (*Asio flammeus*)

Sex rapporter inkom detta år med 1 och 2 individer, samtliga från Sandasjön, Mörkö. Rapporterna kom den 20/5 och den 21/5 (UM, Alg, MBy, IG, JO, SC, JE, MHn). Troligen rör det sig om samma individer.

PÄRLUGGLA (*Aegolius funereus*)

Från Akaren N. Mölnbo, Vårdinge kom rapport om en spelande individ den 25/2 (JE) och den 28/2 (SB). Den 29/2 en spelande individ vid St. Horssjön, Vårdinge (SB) och den 5/3 1 ex. vid Palmskog, Överjärna (LHJ). Fågeln väst Palmskog och syd Akaren lär vara samma fågel (SB).

Detta var den första rapporten av denna art i vårt rapportområde sedan 2009.

NATTSKÄRRA *Caprimulgus europaeus*)

Följande rapporter om spelande individer inkom i år:

- Botten, Mörkö: 1 ex. den 3/6 (UEm)
- Palmskog, Överjärna: 3 ex. den 5/6 och 1 ex. den 12/6 (JE)
- Vattgruvmossen, Överjärna: 2 ex. den 8/6 (LS, MBy, HH)
- Stora Alsjön, Vårdinge: 1 ex. den 12/6 (EP), 1 ex. den 26/6 (PRn)
- Bommersvik, Turinge: 1 ex. den 12/6 (EP)
- Lanaren, Tveta: 1 ex. den 15/6 (SB)
- Löten, Mörkö: 1 ex. den 15/6 (UEm)
- Påläng, Hölö: 1 ex. den 19/6 (UEm)
- Åleström, Tveta: 1 ex. den 24/6 (EHn)
- Vällingen, Överjärna: 1 ex. den 25/6 (SB)
- Sjundaskogen, Vårdinge: 1 ex. den 26/6 och den 5/7 (PRn)
- Nykvarnsvägen/Sjundaskogen, Vårdinge 3 ex. den 17/6 (MBt),

Dessutom rapporterades om 1 förbiflygande individ vid Skilleby, Hölö den 22/6 (FG, MNs), 1 ex. vid Nygård, Taxinge den 29/6 (MTe) och 1 ex. vid Vällingen, Överjärna den 22/7 (BW).

Minst 12 olika spelande och ytterligare 3 ex. på andra platser i häckningstid visar att arten är väl spridd i vårt område (SB).

KUNGSFISKARE (*Alcedo atthis*)

Från Torpaviksdiket, Södertälje kom rapport om 2 ex. den 16/1 (TS, CK) och 3 ex. den 17/1 (MRe). Mellan den 17/1 och den 28/3 inkom sedan ett 30-tal rapporter om 1 ex. härifrån och mellan den 19/11 och den 21/12 kom det 6 rapporter.

Övriga rapporter kom från Visbohammar, Vårdinge med 1 ex. den 7/1 (BK). Från Hölö kyrka kom 29 rapporter med 1 och 2 ex. mellan den 10/1 och den 5/2. Vidare kom rapporter om 1 ex. vid Pilskrogsviken, Ytterjärna den 19/9 (SC), den 27-28/9 (LS, KP), den 30/10 (TS) och den 2/11 (TJ). Från Hölö kyrka kom rapporter med 1 ex. den 25-26/12 (JE, ÖJ).

Ovanligt många rapporter i år, tidigare inte ens årlig.

GÖKTYTA (*Jynx torquilla*)

35 rapporter i år, vilket är något färre än i fjol som i sin tur var betydligt färre än åren innan. Inga säkra häckningar rapporterades

Årets första rapport kom den 21/4 från Aspbacken, Mörkö (MBt). Därefter inkom följande rapporter (1 ex. om ej annat anges):

- Eklundsnäs, Tveta: den 24/4, den 30/4 och den 1/5 (SB)
- Salsudd, Mörkö: den 30/4 (PLt)
- Skyttorp, Tullgarn: den 30/4 (SB)
- Tullgarnsnäs: den 30/4 (SB), den 2/5 (PLt, SC, SB), den 18/5 (PLt), den 20/5 (MBt), den 21/5 (SC)
- Kumla, Mörkö: den 30/4 (SC, JE)
- Odals spannmålsmagasin, Södertälje: den 30/4 (SC)
- Mikaelgården, Ytterjärna: den 2/5, den 24/5, den 25/5, den 28/5 och den 13/6 (AR)
- 1 km SV Kjulsta, Hölö: den 13/5, (OR)
- Ledarön, Mörkö: 2 ex. den 13/5 och den 20/6 (UEm)
- Tallbacken, Tullgarn: den 15/5 (SC)
- Grindstugan, Tullgarn: den 15/5 (SC)
- Kålsö, Mörkö: den 18/5 (PLt), 2 ex. den 19/5 (LK)
- Rossholmen, Mörkö: den 18/5 (MBt)
- Dåderö, Mörkö: den 20/5 (SC), den 11/6 (MBy)
- Hamnskär, Överenhörna: den 20/5 (PA)
- Västerviken, Tullgarn: den 21/5 (MHn)
- Brandalssund, Ytterjärna: den 22/5 (BKn, HLf)
- Bokskogen, Mörkö: den 25/5 (PLt)

MINDRE HACKSPETT (*Dendrocopos minor*)

Totalt 48 rapporter, vilket är ungefär samma antal som förra året.

En konstaterad häckning detta år, nämligen i Slottsparken, Tullgarn den 22/5 (HN, EE).

Dominerande områden är Mörkö med totalt 18 rapporter och Tullgarnområdet med 20 rapporter, lika fördelat mellan Tullgarnsnäs och övriga Tullgarnområdet.

Permanent revir har rapporterats från Skanssundet, Mörkö den 24/3 (PLt).

Enstaka observationer under häckningstid har också inkommit från följande platser:

Yngsviken, Vårdinge (CL), Moraån, Överjärna (LK), Hökmossen, Nykvarn (MF), Tvetagården, Tveta (MAJ), Bränningeån, Tveta (HRy), Gamla tegelbrukstomten, Lina (BSi), Mikaelgården, Ytterjärna (AR) och Lännock, Södertälje (ALn).

TRÄDLÄRKA (*Lullula arborea*)

13 rapporter i år, vilket är nära en halvering av föregående års antal.

Årets första rapport kom den 24/3 med 1 ex. vid Axvik, Mörkö (PLt). Därefter kom följande rapporter: 2 ex. den 27/3 vid Sjunda gård, Vårdinge (BT), 1 ex. den 4/4 vid Kallfors, Ytterjärna (SC), 1 ex. vid Skyttorp, Tullgarn (PLt), 1 ex. den 15/4, 21/4 och 13/5 NO Gerstaberg, Ytterjärna (OR), 1 ex. den 16/4 vid Mikaelgården, Ytterjärna (AR), 1 ex. den 21/4 1 km SV Kjulsta, Hölö (OR), 1 ex. den 30/4 vid

Kumla, Mörkö (SC, JE), 2 ex. den 5/5 vid Scania Demo Center, Tveta (MBt), 1 ex. den 6/5 vid Tallhöjdsvägen, Södertälje (JO) och slutligen 2 ex. den 10/6 vid Scania Demo Center, Tveta (MBt).

SÅNGLÄRKA (*Alauda arvensis*)

Vårens första lärka rapporterades den 24/2 med 2 ex. vid Björkarösund, Mörkö och 3 ex. vid Skanssundet, Mörkö (SC).

Vårens största ansamling noterades med 40 ex. den 28/2 vid Hågafälten, Mörkö (JO).

Under hösten rapporterades som flest 50 ex. dels den 24/9 vid Västerviken, Tullgarn (MBt, SC), dels den 1/10 vid bokskogen, N. Mörkö (JE, SC) och slutligen den 19/10 vid Sandasjön, Mörkö (PLt).

Årets sista observation gjordes den 12/11 med 1 ex. vid Björkarösund, Mörkö (PLt).

BACKSVALA (*Riparia riparia*)

Vårens första rapport kom den 23/5 med 10 ex. vid Hummelhaga, Överjärna (SC). Därefter inkom följande rapporter: den 24/5 12 ex. vid bohålor i Hummelhora grustag, Ytterjärna (JE), den 19/6 10 ex. vid bohålor i Hummelmoraberg, Turinge (PRn). Bo med ägg/ungar noterades den 27/6 vid Hummelhaga Överjärna (MBt). Från Underås, Enhörna rapporterades 4 ex. den 3/7, 10 ex. den 4/7 vid Visbohammar viltvatten, Vårdinge (BT). Den 5/7 rapporterades 20 Adult och 6 Pulli vid Underås, Enhörna och vid Bommersvik, Turinge 15 Adult och 3 Pulli (båda PRn). Den 17/7 rapporterades 5 ex. vid Underås, Enhörna och 3 ex. vid Hummelmoraberg, Turinge (BLe).

Årets sista rapport kom den 28/7 med 1 ex. från Hägnäsviken, Tullgarn (JE).

LADUSVALA (*Hirundo rustica*)

Årets första rapport kom den 18/4 med 1 ex. vid Skanssundet, Mörkö (PLt).

5 Pulli noterades den 27/7 på Skanssundetfärjan, Mörkö (PLt)

Årets sista rapport kom den 1/10 från Hägnäsviken, Tullgarn (AR).

HUSSVALA (*Delichon urbica*)

Följande häckningar rapporterades: Den 4/6 bobygge på Skanssundsfärjan, Mörkö (AS), den 8/6 3 ex. besöker bebodda bon vid Hörningsholm, Mörkö (KM), den 5/7 6 ex. besök i bebodda bon vid Skanssundet, Mörkö (CKn).

STÖRRE PIPLÄRKA?

En rapport om ett mycket troligt ex. som sågs och hördes kort vid Björkarösund den 22/10 (PLt). Förra rapporten är från år 2004.

RÖDSTRUPIG PIPLÄRKA (*Anthus cervinus*)

Som oftast bara höstrapporter, i år sju stycken med 1 ex. vardera: Björkarösund den 30/8 (PLt), Sandasjön den 31/8 (JE), Björkarösund den 2-3/9 (PLt, BR, SC), Björkarösund den 7/9 (JE), Västerviken den 10/9 (JE, SC) och Tullgarnsnäs den 11/9 (ÖS).

SKÄRPIPLÄRKA (*Anthus petrosus*)

Långt ifrån årlig i vårt område – så inte heller i år.

GULÄRLA (*Motacilla flava*)

Vårens första, av nordlig ras *thunbergi*, sågs vid Västerviken den 25/4 (CL).

- Från Tullgarnsnäs 16 vårrapporter (8 rapportörer) avseende 1 hane som höll revir hela maj och åtminstone fram till den 26/6 (SC). Den 7/5 sågs även en hane *thunbergi* (MBt, JE, SC).
- Vid Hägnäsviken rastade 2 hanar av nordliga rasen *thunbergi* den 7/5 och 3 ex. av obestämd ras den 14/5 (båda JE, SC).

- Vid Pilkrogsviken upptäcktes 8 ex. den 4/5 varav 7 var hanar *thunbergi* (SB, EM), dagen därpå 4 ex. (BT, MBy, SB) och den 6/5 7 ex. (JO, ras ej angiven).
- Från Hall finns en intressant rapport om ett par den 15/5 (PRn).
- Norra Mörkö: Skanssundet 1 hona den 22/5 (MBt) och Hörningsholm 4 ex. den 9/6 (JHn, MNd) och 28/6 (UM, BH).

Observationer från hösten, 1 ex. om inte annat anges:

- Från Mörkö fyra rapporter; Sanda gård den 21/8 (JE, SC, MBt), Botten den 23/8 (UEm), Skanssundet den 29/8 (SC) och väster Bokskogen den 3/9 (SC).
- Tullgarnområdet: På Näset och i Västerviken den 2/8 (StjOF, SB), 2 ex. Västerviken och 10 ex. Häggnäsviken den 10/9 (båda JE, SC).
- Pilkrogsviken: Den 1/9 (SHL, MRe), den 9/9 (BLj) och den 10/9 (SC, JE).

CITRONÄRLA (*Motacilla citreola*)

Efter de senaste årens närvaro, i första hand på Tullgarnsnäs, saknas rapporter helt i år.

FORSÄRLA (*Motacilla cinerea*)

Vid Åleström, Tvetå sågs 1 ex. den 29/3 (MBt).

SÄDESÄRLA (*Motacilla alba*)

Vårens första sågs trippande längs "Mörkö-rakan" öster om Sandasjön den 11/3 (NK). Detta är nytt fenologirekord för vårt område. Det gamla var från den 13/3 år 1993. Från den 25/3 finns så dagliga rapporter.

Största ansamlingen på hösten var 100 ex. vid Häggnäsviken den 18/9 (MBt, JE, SC)

Höstens sista ärla, av rasen *yarrelli*, rapporterades från Skanssundet den 12/12 (SC). Detta är det näst senaste datumet för arten i vårt område enligt Artportalen, endast slaget av en *alba* den 26/12 2006.

SIDENSVANS (*Bombycilla garrulus*)

Vinterns största flock, 200 ex. rapporteras från Kalkberget, Mörkö den 3/1 (MBt). Sedan sågs bara mindre flockar fram till i slutet av februari. Ett sent ex. flög över Vattgruvmossen den 30/4 (JE).

Höstens första rapporter om små flockar är från Södertälje och Tullgarn den 20/10 (HH, JE). Största flockarna var 100 ex. vid Östertälje station den 4/11 (PRn), cirka 200 ex. vid Nygård, Taxinge den 17/11 (HH) och 140 ex. Pilkrogsviken, Ytterjärna den 30/12 (JE).

STRÖMSTARE (*Cinclus cinclus*)

I år inkom 23 rapporter under vinter-vår varav några på icke-klassiska lokaler. Rapporterna avser 1 ex. utom i två fall som anges nedan.

- Tvetå, ån kring Åleström den 20/1 (EH), den 22/1 (NK), den 31/1 (AEs), 2 ex. den 5/2 (SB), den 23/2 (MBt), 2 ex. den 29/3 (MBt) och den 1/4 (JEE, GFs).
- Överjärna: Kallforsån den 1/2, den 19/2 och den 23/3 (samtl. LHJ), Moraån den 21/1, Ådalsskolan den 17/2 och den 10/4 (samtl. LHJ), Saltå den 17/1 (SC, JE), den 14/2 (LHJ) och den 2/3 (DFa).
- Hölö: Åbyån den 24/1 (GA, OW, AK), den 26-27/1 och den 5/2 (samtl. MLm), Avloppsreningsverket den 22/1 (CL).
- Skanssundet, Mörkö den 24/1 (AWb).
- Lina, Södertälje den 2/2 (BSi).

På hösten 8 rapporter, de flesta från lite udda lokaler: Moraån vid Saltå den 31/10 (MHm), Sällskapsholmen, Södertälje den 6/11 (LHt), Södertälje kanal vid Bergviksgatan den 15/11 (IK), Rännilen, Östertälje den 2-3/12 samt den 9+17/12 (PRs, SC) slutligen Moraån, Överjärna den 3/12 (SC).

GÄRDSMYG (*Troglodytes troglodytes*)

Från *januari* finns 11 rapporter varav från Hölö tre från avloppsreningsverket, tre från Hölö kyrka (ån) (JE, SC, MBt, ÖJ, MRe, BB, HAn, KP) och två från Åbyån (GA, KA). Nog alla i samband med eftersök av strömstare, se ovan.

Övriga tre rapporter från Sundsviks kvarn, Turinge (BKy), Lina naturreservat (BSi) och från Kalkberget, Mörkö (JE). Rapporterna avser 2 ex. vid Åbyån och 3 ex. vid Kalkberget, i övrigt 1 ex.

Från *februari* tre rapporter; Moraån, Överjärna (LHJ), Lina naturreservat och Skansundet, Mörkö (båda MBy).

Första sjungande fågeln hördes den 11/3 vid Salsudd, Mörkö (EE) och följdes sedan av flera.

Under häckningsperioden finns rapporter om sjungande fåglar (oftast 1 ex.) från 25 lokaler vilket inte speglar beståndets storlek. Från en årlig punkttaxering den 22+23/5 i Turinge och Tveta på totalt 6 km noterades i år 13 sjungande gärdsmygar, något färre än de två föregående åren (SB). Vid inventering NO Järna den 13/5 noterades 6 troliga revir på en sträcka av drygt 2 km (OR).

Under november och december 4 respektive 1 rapporter vilket är färre än normalt och nog speglar att vi förväntar oss att den lille "smygaren" ska finnas nästan året runt. Glöm inte bara att rapportera vinterobservationer (januari-februari)!

JÄRNSPARV (*Prunella modularis*)

Troligen ett försök till övervintring vid Grävlingvägen i Viksberg där 1 ex. rapporterades den 29/12, men setts även tidigare under månaden (HA).

RÖDHAKE (*Erithacus rubecula*)

Endast 1 ex. tillfälligt på matning i Bergvik, Brunnsäng den 7/2 (IK) speglar den tämligen tuffa inledningen på vintern. Från "Vinterfåglar inpå Knuten" den 29/1-1/2 rapporterades endast 8 ex. mot 37 ex. året innan vilket indikerar detsamma.

I *december* två rapporter; Rännilsvägen, Östertälje den 3/12 (PRs) och Pärögränd, Västergård den 9 - 30/12 (SB). Rapportera decemberobsar eftersom de ofta är försök till påbörjad övervintring!

NÄKTERGAL (*Luscinia luscinia*)

I år 45 rapporter (oftast 1 ex.), vilket är färre än tidigare år. Ett tiotal av rapporterna är från Hägnäsviken i början av maj, ett 15-tal från Norra Mörkö mest i början av juni vilket speglar skådaraktiviteten. Rapporter om 6 spelande på Ledarön den 30/5 (PLt) och 4 spelande kring Sandasjön den 7/6 (PKy) antyder numerären i optimal miljö. Enligt "Fåglarna i Sverige (SOF)" borde vi ha något hundratal revir i vårt område.

BLÅHAKE (*Luscinia svecica*)

Andra året i rad med en vårrapport, 1 ex. vid Pilkrogsviken den 12/5 (EP).

På hösten 8 rapporter; Häggnäsviken den 27-28/8 (MBt, SC), Björkarösund den 7/9 (JE), Västerviken 10/9 (JE, SC), Tullgarns ladugård/Västerviken 11/9 (JJ, MRe), Sanda gård den 12/9 (PLt) och Tullgarn slott 2 ex. den 20/9 (CL). Övriga rapporter avser 1 ex.

På hösten inkom 8 rapporter; Häggnäsviken den 27-28/8 (MBt, SC), Björkarösund den 7/9 (JE), Västerviken 10/9 (JE, SC), Tullgarns ladugård/Västerviken 11/9 (JJ, MRe), Sanda gård den 12/9 (PLt) och Tullgarn slott 2 ex. den 20/9 (CL). Övriga rapporter avser 1 ex.

SVART RÖDSTJÄRT (*Phoenicurus ochruros*)

En sjungande vid Odals spannmålsmagasin den 12/6 (RPe, SC) är årets enda rapport.

STENSKVÄTTA (*Oenanthe oenanthe*)

Under häckningstid 43 rapporter, vilket är helt jämförbart med de senaste åren. En hel del av dessa är dock som vanligt från flyttperioden.

Häckning konstaterad vid Hall, Östra Södertälje där ett par valt ut ett stenröse redan den 17/4 och där en nyligen flygg unge sågs den 5/7 (PRn). Häckning också på Vårdsholmen, Södertälje där varnande hona och nyligen utflugnen unge sågs den 2/7 (SHL). Stationärt par rapporteras vid Hölö kyrka (stenmuren) den 29/4-5/7 (SB) och vid Hummelmoraberg, Turinge fanns 3 varnande fåglar den 19/6 (PRn). Från Sandasjön/Sanda gård finns rapporter från den 5+11/6 (CL, MBt) indikerande stationära fåglar och likaså vid Kråkhopp, Turinge där det sågs 2 ex. den 3/6 (JO).

På hösten sågs som mest en samling på 12 ex. vid Häggnäsviken den 10/9 (JE, SC).

KOLTRAST (*Turdus merula*)

Största samlingar vintertid: 15 ex. Mikaelgården den 1/1 (AR), 10 ex. Kalkberget, Hölö den 5/1 och Pärongränd, Västergård den 17/1 (SB).

BJÖRKTRAST (*Turdus pilaris*)

Viss övervintring även i vinter, största flockarna var 30 ex. vid Sund, Hölö den 13/2 (HH) och Moraåns dalgång den 14/2 (LHJ).

DUBBELTRAST (*Turdus viscivorus*)

Inga vinter-rapporter - årets första rapport, 1 ex. vid Norasjön, Hölö den 26/2 (CL) var antagligen nyanländ. Nästa rapport är från den 9/3 (UM), sedan följde snabbt flera.

Årets sista rapport är från Björkarö gård den 20/11 (PRn). Senaste december-observationen är från år 2011.

GRÄSHOPPSÅNGARE (*Locustella naevia*)

Årets första surrade vid Boviken, södra Mörkö den 24+27/5 (ALg, ÖJ) men sedan saknas rapporter därifrån. Från den 27/5 (JE) till den 15/6 finns tio rapporter från Baggtorp och 3 från närliggande Rossholmen, östra Mörkö om spelande fåglar. Som mest rapporteras 3 ex. den 3/6 (UEm), 2 ex. den 5+7/6 (JE, MBy, HH, PKy) och 15/6 (UEm). Vid Pålsundsbron sjöng 1 ex. den 3/6 (ÖJ, MRe, UEm). Totalt 5 ex. är något mer än de senare åren, lokalerna däremot "klassiska".

FLODSÅNGARE (*Acrocephalus fluviatilis*)

Rapport om 1 spelande vid Pålsundsbron den 7/6 (RPe, LS).

BUSKSÅNGARE (*Acrocephalus dumetorum*)

En sjungande vid Söräng, Mörkö den 3/6 (UEm).

KÄRRSÅNGARE (*Acrocephalus palustris*)

Totalt troligen 21 sjungande ex. (ev. någon dubbelbokförd) vilket är en 50%-ig ökning jämfört med de närmast föregående åren. De flesta rapporterna som vanligt från Mörkö, men 6 fåglar är rapporterade från andra delar av vårt område:

Törebacka, Östertälje den 29/5 (ALg), Svallsättersjön, Överjärna den 7/6 (LHJ), norr Tvetå kyrka den 15/6 (SB), Ålöström, Tvetå den 25/6 (EHn), 2 ex. Hölö kyrka den 8/6 (PKy) varav 1 ex. även den 19/6 (UEm).

Från Mörkö följande fördelning av rapporterna:

- Sandasjön/Hörningsholm/Simonsö 8 rapporter den 1/6 -17/6 (JE, MBy, LS, HH, PKy, PLt) om 1-2 ex.
- Dåderösund 8 rapporter den 24/5 – 20/6 (ALg, JE, SC, MBt, UEm), om som mest 4 ex. (PLt)
- Söräng/Björnhagen 12 rapporter den 1/6 – 28/6 (JE, MJ, PKy, SC, MBt) om som mest 3 ex. (UEm)
- Lötén den 30/5 (SC), den 1/6 (JE) och 3 ex. den 15/6 (UEm)
- Baggtorp/Rossholmen den 1+7/6 ((JE, HH)
- Skåsa gård den 16/6 (UEm)
- Pålsundet den 1/6 (JE)

Ett ex. om ej annat anges ovan. Av det ovan redovisade framgår inte det faktum att JE den 1/6 fick höra 7 olika sjungande kärrsångare på Mörkö.

TRASTSÅNGARE (*Acrocephalus arundinaceus*)

Ett ex. sjöng den 1/6 vid Norrängs viltvatten på södra Mörkö (JE).

HÄRMSÅNGARE (*Hippolais icterina*)

Knappt 40 rapporter i år är mer än en halvering jämfört med föregående år men jämförbart med 2014. Rapporterna bedöms omfatta ca 23 individer, vilket är färre än förra året men jämförbart med det dessförinnan. En sjungande nedan om inget annat anges.

Tvårtom mot förra året är det få rapporter från Tullgarnområdet:

Från Näset den 28/5 (MBy), 19+26/6 (MBy, SC, MBt) och den 5+16/7 (SB, SC).

Häggnäsviken/Tornet den 21/5 (ÖJ, MRe, JO, JE, SC), den 24/5 (par, AS) och 22/6 (JE).

Skyttorp den 22/5 (SC, MBt).

Mörkö: Skansundet den 20+22/5 (SC, MBt), Dåderö gård/skär den 17+24/5 (UEm) och den 4+11/6 (LHJ, JE, SC) med som mest 3 ex. den 24/5, Dåderösund 7 rapporter den 23/5 – 17/6 (PLt, UM, BH, MBy) med som mest 3 ex. den 11/6 (JE, SC, MBt).

Ledarön den 30/5 4 ex. (PLt) och den 11+20/6 (JE, SC, MBt, UEm)

Kålsö den 18/5 (PLt), Rossholmen den 3/6 (UEm)

Ytterjärna: Pilkrogsviken den 21/5 (MRe), Mikaelgården den 16+22/5 och 18/6 (ej sång) (samtl. AR), Brandalssund den 22/5 (TS, KLf, BKn)

Södertälje: Västergård, den 17/6 (AR), Lina den 9/6 (ALn), Östertälje stn den 29/5 (MN),

Turinge: Farfars udde den 3/6 (HH).

SVARTHÄTTA (*Sylvia atricapilla*)

En 1K hane ringmärktes på Hildurvägen, Pershagen den 18/12 (LM). Föregående rapporter från vintermånaderna januari, februari och december i vårt område är från 2008 och från samma lokal.

GRANSÅNGARE (*Phylloscopus collybita*)

Rekordmånga rapporter, 28 fram t.o.m. juni, är mer än en fördubbling jämfört med de föregående åren. Vid Ulvsundet, Ytterjärna finns 6 rapporter från tiden 12/4 – 24/6 om en sjungande permanent fågel (UEm, SC, JE). Även NO Dåderöskär fanns en stationär, sjungande fågel tiden 18/5 - 20/6 (3 rapporter, UEm).

BRANDKRONAD KUNGSFÅGEL (*Regulus ignicapillus*)

Under inventeringsarbete upptäcktes en sjungande fågel norr Ekudden (V Yngern), Turinge den 1/6 (MGr). Observationen är godkänd av Rrk och ny art för vårt område enligt Artportalen och StjOF:s arkiv.

En rapport om en trolig brandkronad från Bränninge, Tveta den 5/11 finns även (PRn).

MINDRE FLUGSNAPPARE (*Ficedula parva*)

En 2K hane sjöng norr Ekudden (V Yngern), Turinge den 1/6 (MGr) inte långt från den brandkronade ovan.

Ett ex. Tullgarnsnäs den 4/9 (SC, MBt)

SKÄGGMES (*Panurus biarmicus*)

Hörd vid Pilkrogsviken den 10/4 (MKa). Övriga 17 rapporter är från de brukliga lokalerna:

- Tullgarnsnäs 1 ex. den 10/7 (SC), 2 ex. den 13/7 (JE), 1-2 ex. den 30/7 (SB), 3 1K hanar den 21/8 (EE, HN), 2-3 ex. den 29/8 (SC) och 1 ex. den 16/9 (SC).
- Dåderösund/Dåderöskär minst 3 ex. den 25+29/2, hörd den 30/5, ett fåtal den 19/10 (samtl PLt).
- Björkarösund/Ledarön hörd den 13/5 (UEm), 3 ex. den 31/8 (JE), 1-2 hörda den 3-4/9 (MBy, BR, SC, KM) och hörd den 17/9 (MBy).
- Nora hage, N Påsundsbron hörd den 25/6 (SC) och hörd Egilsviken, Mörkö den 20/11 (MBy).

STJÄRTMES (*Aegithalos caudatus*)

Grupper med 10 ex. rapporterade på våren från Lina naturreservat den 1/1 (BSi), Akaren, Vårdinge den 25/1 (TEJ, AE), Salsudd, Mörkö den 31/1 (JE, MBt, SC), Tullgarnsnäs den 14/2 (PRn), Sandasjön den 18/3 (AEs) och Ytterjärna den 24/3 (ALL).

Under häckningstid (mars-juni) 27 rapporter vilket är ungefär som de föregående fem åren (dock med variationer). Flest rapporter från skådartäta Tullgarnområdet och delar av Mörkö. I övrigt bara rapporter från Turinge (HH), Simsjön (BLj) och Årby i Hölö (LHJ), Vårdinge (BT) och Ytterjärna (ALL).

På hösten som mest: 11 ex. Salsudd, N Mörkö den 9/10 (UM) och 12 ex. Tallhöjdsvägen, Södertälje den 11/12 (JO).

SOMMARGYLLING (*Oriolus oriolus*)

En flöjtande gylling hördes på Kålsö, Mörkö den 25/5 (RPe, PLt). Arten hörs ungefär vartannat år i vårt område, då oftast i Tullgarnområdet eller norra Mörkö. Kålsö-Eriksö är ett gott alternativ att besöka.

TÖRNSKATA (*Lanius collurio*)

Knappt 50 rapporter under häckningstid (maj - mitten av augusti) är färre än snittet på senare år.

Troliga, oftast säkra häckningar, där nyligen flygga ungar och oftast någon förälder rapporterats:

Sandasjön 2 1K den 27/6 (PLt), Tullbotorp, Tullgarnområdet 1 1K + matande hane den 30/7 (SB), Kungsdalen, Östertälje 4 1K + hane den 2/8 (PRn), Rävslaviken, Tullgarnområdet 4 1k + 2 hanar den 2/8 (StjOF, SB), Öbacken, Tveta 2 1K + hane och Simsjön, Hölö 1 1K den 3/8 (båda TL, ALn) och

Sundsviks Hill, Turinge 3 1K den 13/8 (BKy). Detta är ett magrare resultat än de närmast föregående åren.

VARFÅGEL (*Lanius excubitor*)

Från *vintern* – *våren* 130 rapporter vilket är påtagligt fler än tidigare år.

Av dessa dock en stor majoritet från de klassiska lokalerna på Mörkö:

Skanssundet 7 rapporter, Hörningsholm 7, Sandasjön 18, Björkarö gård/sund 8, Dåderö 2 samt Bokskogen 3 rapporter. En rapportör (HAn) anger att det rör sig om 2 individer (Sandasjön resp. Hörningsholm) den 21/3 och en annan (PLt) rapporterar 2 ex. från det större området "Norra Mörkö" den 17+19/3.

Från Axvik/Byggdegården finns tre rapporter, den 31/1 (TG), den 1/2 (MTn, TEJ) och 28/2 (SC, MBt), från Egilsviken/Kalkberget/Lundby slätt 5 rapporter, den 25+28/2 (IG, MFr), den 29/2 (LS), den 1/3 (MG) och den 20/3 (SC), från Norakärret/Håga 5 rapporter, den 23/1 (SC, MBt), den 5/2 (BB, HAn), den 21/2 (JE), den 4/3 (JEE, GFs) och den 6/3 (JE, MBt, SC), från Skäsa/Tuna gård 6 rapporter den 16/1 – 7/4 (CK, TS, UM, BO, JE, MBt, SC, LHJ), Söräng 4 rapporter den 31/1 – 21/2 (JE, MBt, SC, BB, HAn, EE, HN), Baggtorp/Rossholmen 14 rapporter den 2/1 – 2/4, Botten/Ekeby/Nygård 5 rapporter den 2/1 – 27/2 (SC, JE, HAn, BS, MBt) och från Löten/Kålsö/Boviken/Ängsstugan 14 rapporter den 1/1 – 31/3 (JE, MBt, SC, UEm, BB, HAn, BLj, MLm, NK).

Det är svårt att avgöra hur många individer det rör sig om på mellersta och södra Mörkö, det kan röra sig om upp till 5-7 individer. Den 31/1 rapporterade JE, MBt och SC 7 individer på hela Mörkö exklusive Pålsundet. Annars ligger "dagsrekorden" på Mörkö för enskilda rapportörer på 3-4 ex.

Från Hölö finns följande rapporter:

Pålsundet den 31/1, den 5/3 och den 31/3 (samtl. JE, SC, MBt), Påläng den 29/1 (UM, BH), den 7/2 (LHJ), den 11/2 (UM, BH), den 25+26/3 (MBt), Tösta den 29/1, Tullgarnsnäs den 8+30/3 (LS, LHJ).

Övriga rapporter: Pilkrogsviken den 15/3 (LHJ), Vaskhusviken den 23/1 (AR), båda Ytterjärna, Palmskog, Överjärna den 5/3 (LHJ), Hjortsberga den 5/2 (SB), Sjundasjön den 28/2 (OW, AK) och Väsby den 27/3 (BT), samtliga tre i Vårdinge, Sundsviks kvarn, Turinge den 2/1 (BKy), Ålöström, Tveta den 5/2 (SB) samt Lina naturreservat, Södertälje den 1/1 (BSi).

Totalt utanför Mörkö uppskattningsvis cirka 9 individer, och sammanlagt en ökning med ca 50 % jämfört med tidigare år. Ökningen beror mest på fler individer utanför Mörkö

Under *hösten* inkom 31 rapporter, den första från den 17/9. Alla avser 1 individ. Av rapporterna är 18 från Norra Mörkö tiden 19/9-25/12 varav 6 från Björkarösund, 7 från Sandasjön, 2 från Dåderö-området och 1 från Salsudd. Från övriga Mörkö en rapport från Boviken den 21/10 (AEs) och en från Söräng den 3/10 (MBt).

Från Hölö församling en rapport från Åby kvarn den 30/10 (TS), en från Tullgarnsnäs den 17/9 (UEm) och 2 från Häggsviken den 1/10 resp. 24/11 (AR, UM, BH).

Rapporterna från övriga delar av vårt område fördelar sig enligt: Överjärna 4 varav Pilkrogsviken 3 tiden 31/10-30/12 (JE, SC) och Vaskhusviken 1 rapport den 16/11 (UM, BH), Vårdinge 3 rapporter varav 2 vid Kattnäs kyrka den 1+8/12 (BK, TEJ, AE) och en från St. Alsjön den 26/11 (SC, JE). Slutligen en rapport från Lina naturreservat, Södertälje den 3/10 (BSi).

Det kan röra sig om totalt ca 10 olika individer under hösten, men antagligen är många tillfälliga.

NÖTKRÅKA (*Nucifraga caryocatactes*)

Under första halvåret inkom 10 rapporter, ett hyfsat antal, men ingen från den klassiska lokalen Tullgarnsnäs i Hölö utan från fem andra församlingar, vilket visar att arten ändå finns spridd i vårt område (1 ex. om inget annat anges):

Naturskolan, Södertälje den 15/1 (MV), Akaren, Vårdinge den 23+25/1 (TEJ, AE) och den 1+4/2 (TEJ, MTn), Djupdal, Södertälje den 11/4 (MNn), Malmsjön, Turinge den 17/4 (EE, HN), Vattgruv mossen, Överjärna den 30/4 (JE), Sandasjön den 25/5 (PLt) och Norra Yngern den 1/6 (MGr).

Andra halvåret gav 13 rapporter varav ingen från Näset:

Tre ex. väster Kiholm, Södertälje den 29/7 (ALn), Lina naturreservat den 11+21/8 (MBy), Naturskolan, Södertälje den 22/8 (ALn), Sund, Hölö den 28/8 (SC), Ledarön den 30/8 (PLt), 2 ex. Lina naturreservat den 5/9 (MBy), Lina lersjö, Södertälje den 11/9 (TCd), Lina naturreservat den 13/10 (BSi), Scania Tekn. Centrum den 19/10 (MBt), Pärngränd, Väsbergsgård den 21/11 (SB), Björkarö gård, Mörkö den 6/12 (PLt) samt Hjortsberga, Vårdinge den 28/9 (JJ)

RÅKA (*Corvus frugilegus*)

Under *vintern och vårsträcket* fler rapporter än vanligt, även om mer än hälften av rapporterna troligen avser samma exemplar som övervintrade:

1 ex. (ofta Ad.) Pilkrogsviken/Säby gård/Järna trafikplats/Saltå den 1+27/1, den 6-8/2, den 13-14/2 och den 7/3 (JE, SC, FLg, LHJ, BLj, TSd, MBy, JO).

Övriga vårrapporter: 2 ex. Tullgarns ladugård den 25/3 (MBt), 1 ex. Aspbacken, Mörkö den 7/4 (MBt), 1 2K Hörningsholm, Mörkö den 16+18/4 (JE, SC, MBt) och 1 ex. Hägnäsviken den 5/5 (SC, JE).

Höstobservationer: 1 1K Pilkrog, Ytterjärna den 20/10 (JE), 1 1K Idala, Mörkö den 22/10 (MG, MN), 1 Ad Bränninge gård, Ytterjärna den 28/10 (MLn, ALn).

KORP (*Corvus corax*)

Största samlingen på våren var 18 ex. vid Nöttesta, Överenhörna den 6/3 (ALo) och på hösten 25 ex. vid Överenhörna kyrka den 26/12 (RLo).

STARE (*Sturnus vulgaris*)

Enda *vinterobservationen* är 1 ex. vid matningen Tullgarnsslott den 9/1 (MBy).

Vårens första, 4 ex. rapporteras från Moraåns dalgång, Överjärna den 14/2 (LHJ) samt också 4 ex. Västerviken, Tullgarn den 15/2 (SC). Tio dagar senare sågs närmare 400 vid Säby, Ytterjärna (JE).

Höstens sista var 2 ex. den 12/11 vid Björkarösund (PLt).

BOFINK (*Fringilla coelebs*)

Vinterfynd: Från Tullgarns slott (oftast matningen) rapporteras 1-2 ex. fram till den 24/1 (LS, MBy, BB, HAn, OW, AK). Den 10/1 rapporterades 3 ex., 2 hanar och 1 hona (JO). Från Kalkberget, Mörkö finns rapporter från den 3+10/1 om 1 respektive 4 förbiflygande (MBt), och från Mörkö kyrka 1 par den 10/1 (JE, SC, MBt). En hane också vid fågelbord Pärngränd, Södertälje den 10+22/1 (SB).

Från "Vinterfåglar inpå Knuten" den 29/1-1/2 rapporterades 23 ex. mot 51 ex. förra året.

I februari rapporteras 1 hane Logsjövägen, Överjärna den 5/2 (LHJ) och 1 respektive 2 ex. vid Tullgarnsslott den 21 och 27/2 (EE, HN resp. OW, AK).

Den 29/2 rapporterades från Hjortsberga, Vårdinge den första sjungande bofinken (JJ). Om fåglarna från slutet av februari var övervintrande får vi aldrig veta. Nästa rapport är från Norra Mörkö den 11/3 (PLt) och därefter följde sedan flera troliga vårrapporter.

December: Enda rapporten är från matningen Pärngränd, Västergård där 2 ex. fanns året ut (SB). Ingen sen december-rapport ens från Tullgarns slott förvånar. Vi emotser rapporter vintern 2017!

BERGFINK (*Fringilla montifringilla*)

Vinterfynd (jan-febr): Ovanligt magert, endast 1 ex. Logsjövägen, Järna den 12+27/1 (LHJ).

Från "Vinterfåglar inpå Knuten" den 29/1-1/2 rapporterades 18 ex. mot 38 ex. förra året.

December: Inga rapporter.

STEGLITS (*Carduelis carduelis*)

52 *vinterfynd* tom 15/3 är helt jämförbart med förra året men fler än åren innan dess. Största flockarna, 25 ex, rapporterades från Salsudd, Mörkö den 13/2 (BSv, UM) och från Nöttesta, Överenhörna den 6/3 (ALo). Många av rapporterna är från Norra Mörkö men även från Hölö, oftast Tullgarns slott. Enstaka rapporter även från Pilkrogsområdet i Ytterjärna och från Överjärna. Några tillfälliga besök vid matningar rapporterades; 1 respektive 4 ex. Tallhöjdvägen, Södertälje den 9+19/1 (JO) och 2 ex. Eldarevägen, Nykvarn den 2/3 (MFr).

Under häckningstid finns 54 rapporter, vilket är ungefär som de senaste åren. Det är oftast bara några enstaka fåglar som avses. Många av rapporterna är från Norra Mörkö eller Hölö, oftast Tullgarnsområdet. Rapporter även från Viksberg, Lina i Södertälje, Turinge, Tveta, Vårdinge, Ytterjärna då oftast "Pilkrog" och från Överjärna. Permanent revir rapporteras från Salsudd, Mörkö (PLt) annars saknas högre häckningsindicer.

På hösten rapporter om som mest 40 ex. vid Björkarösund, Mörkö den 4/10 (UM, BH) och 130 ex. Ekensberg, Överenhörna den 6/10 (RLo).

HÄMPLING (*Carduelis cannabina*)

42 rapporter under häckningstid varav flest, 15 stycken, från Norra Mörkö. Från Hölö inklusive Tullgarnsområdet 11 spridda rapporter, från Ytterjärna 3 samt från Överjärna, Vårdinge, Ytterenhörna, Turinge och Södertälje enstaka rapporter. De omfattar oftast 1-2 individer, i tre fall 7-8 nämligen Hörningsholm den 8/4 (KM), Sanda gård den 15/4 (KH) och Österby, Hölö den 29/4 (SB). Som de flesta år inga högre häckningskriterier.

Under hösten var de största rapporterade flockarna på 60 ex. vid Västerviken den 24/9 (SC, MBt) och 100 ex. vid Bokskogen, Mörkö den 1/10 (SC, JE).

VINTERHÄMPLING (*Carduelis flavirostris*)

En vårrapport, 9 ex. vid Västerviken den 3/4 (GA) och 8 från hösten: 1 ex. Tomtevägen, Södertälje den 23/9 (LS), 1 respektive 20 ex. väster Bokskogen den 10+28/10 (SC), 3 ex. Skanssundet den 12/10 (JE), 20-25 ex. Björkarösund den 26+29+30/10 (PLt, MBy, SC) och troligen minst 5 ex. Scania Tekniskt Centrum den 11/10 (SC).

SNÖSISKA (*Carduelis hornemanni*)

En rapport om 1 ex. vid matning nära Mörkö kyrka den 6/1 (MBt)

BÄNDELKORSNÄBB (*Loxia leucoptera*)

För första gången på flera år saknas rapporter helt.

MINDRE KORSNÄBB (*Loxia curvirostra*)

I år knappt 60 rapporter utspridda under hela året utom i juli, dock med en övervikt för det första kvartalet. Både antalet rapporter och fördelningen är ungefär som de senaste åren. En rapport från Sjudaskogen, Vårdinge den 12/8 avser 20 förbiflygande (JE). Dessutom 4 rapporter om 10 ex. nämligen Mörkö den 21/2 (MBt, SC) och 23/2 (PLt), Skillöt, Vårdinge den 14/8 (BT) och Norra Yngern, Turinge den 24/9 (HH). I övrigt är det mest enstaka individer som rapporterats.

STÖRRE KORSNÄBB (*Loxia pytyopsittacus*)

Rapporter om enstaka fåglar: 2 ex. St. Alsjön, Vårdinge den 29/2 (AK, OW), 1 hane Salsudd, Mörkö den 11+12/3 (EE, SC), 1 ex. Djupdal, Södertälje den 10/4 (TS), noterad vid Björklund, Hölö den 21/4 och öster Logsjön, Ytterjärna den 13/5 (båda (OR), 2 ex. Trönsjön, Vårdinge den 12/8 (JE), 3 ex. Skyttorp, Tullgarnområdet den 28/10 (SC).

ROSENFINK (*Carpodacus erythrinus*)

Antalet rapporter (22) över snittet jämfört med de senare åren. Dock är 2/3 av dem från området Sandasjön-Dåderösund/skär på Norra Mörkö under perioden 22/5 – 11/6 (MBt, ALg, PLt, SC, JE, UM, BH, MBy, UEm). De flesta av dessa rapporter avser 1 sjungande ex., undantaget 2 ex. Dåderö skär den 30/5 (PLt). Studerar man rapporterna i detalj framgår det att 2 ex. även sjöng i området den 23/5 och antagligen 3 ex. den 30/5. Från Mörkö också rapporter om sjungande fåglar söder Nygård den 18/5 (UEm), Rossholmen den 24/5 (UEm) och vid Ulvsundet den 29/5 (SC).

Från Tullgarnområdet rapporter från Skyttorp den 19/5 (JE) och Karlsro norr Norasjön den 27/6 (RV). Övriga rapporter från vårt område inskränker sig till Sundsviks Hill, Turinge den 16/5 (BKy) och Pärongränd, Södertälje den 23/5 (SB) där gamla hanar sågs sjunga.

Vid Dåderösund där en fågel hävdade revir två veckor (se ovan) och vid Karlsro där observationen gjordes sent i juni kan häckning/häckningsförsök inte uteslutas. Alla andra rapporter avser nog förbisträckande fåglar tyvärr.

TALLBIT (*Pinicola enucleator*)

Fjärde året i rad utan någon rapport ifrån våra två kommuner.

DOMHERRE (*Pyrrhula pyrrhula*)

Årets största flockar: 20 ex. rapporterades från Tullgarns slott den 9/1 (JE, SC, MBt) och 24 ex. från Hölö kyrka den 27/12 (GAv).

STENKNÄCK (*Coccothraustes coccothraustes*)

47 rapporter är klart färre än föregående år. Glädjande nog är ändå antalet rapporter under häckningstid likartat med förra året. Visserligen är stenknäcken en tämligen diskret art, men de hårda lätena hörs även under häckningstiden, och fler skådare borde uppmärksamma den. Samtliga rapporter finns summerade nedan. Av dessa avser tre rapporter häckningar.

Från Tullgarnområdet finns bara rapporter från Tullgarns slott/park: 7 rapporter avseende 1-3 ex. tiden 24/1 – 5/4, dock 5 ex. den 6/2 och 17/3 (MBy, BB, HAn).

Mörkö: Kalkberget 9/1 (MBt), 3 ex. Dåderösund 3 ex. den 12/1 (PLt), Sandasjöområdet 3 rapporter tiden 5/3 -8/4 (JE, SC, MBt, KM), Ledarön den 13/5 (UEm), Boviken den 6/5 (SC), Egilsviken den 24/11 (PLt), Aspbacken 2 ex. den 17/12 (MBt).

Övriga Hölö: Kjulsta den 21/4, Hejsta den 13/5, Österby den 21/4 (samtl. OR).

Södertälje: Igelsta den 21/1 (CK, TS), Östertälje 2 ex. den 27/1 (SC), Lina gård den 28/1 (BSi), 1-4 ex. Pärongränd tiden 9/1 – 4/2 och 10 ex. den 3/2 (samtl. SB), Tomtevägen, 2 ex. den 1/4 och 3/12 (LS), Enhörna grus den 10/4 (JO, LW, KBr, AG), Naturskolan Lina 2 ex. den 28/4 (MV), häckning Tallhöjdsvägen, 1 1K den 6/8 (JO).

Ytterjärna: Gerstaberget den 21/4 (OR), häckning Mikaelgården, 2 Ad + 1 1K den 3/6 (AR).

Överjärna: 1-3 ex. oftast Logsjövägen 12/1 – 17/4 och 9 ex. den 13/1 (samtl. LHJ), häckning, 2 Ad + 3 1K Logsjövägen den 24/6 (LHJ).

Slutligen Pershagen, Tveta den 2/2 (AEs), och Farfars Udde, Turinge den 25/2 (HH).

Ett ex. om inget annat anges.

LAPPSPARV (*Calcarius lapponicus*)

Som oftast endast höstobservationer och från de vanliga lokalerna. Ett ex. om inte annat anges:

Häggnäsviken den 10/9 (SC, JE) och den 8-9/10 JE, SC, MBt), Tullgarnsnäs den 11/9 (ÖS).

Björkarösund den 5+12/9 (SC, PLt), den 30/10 2 ex. (SC) och den 3/11 (PLt)

Skansundet den 2/10 (JE, SC)

SNÖSPARV (*Plectrophenax nivalis*)

Inga rapporter i år.

GULSPARV (*Emberiza citrinella*)

Största vinterflocken var på 115 ex. och rapporterades från Sandasjön den 29/1 (UM, BH). Den näst största, 70 ex., rapporterades från Moraåns dalgång den 14/2 (LHJ).

Största "höstflocken" rapporterades från Sandasjön den 12/11 och var på 100 ex. (UM, BH)

ORTOLANSPARV (*Emberiza hortulana*)

Ingen rapport alls tyvärr.

SÄVSPARV (*Emberiza schoeniclus*)

En rapport om 10 ex. Ytterjärna den 16/2 (AWb) är den enda från vintern (januari-februari).

Nästkommade rapporter är från andra halvan av mars.

Inga december-rapporter.

Rapportsignarurer:

ADI	Anders Dahllöf	EWn	Elon Wismén	KSP	Kerstin Sundberg-Persson
AE	Anders Eriksson	FB	Fredrik Bothén	LE	Leif Ekblom
AEs	Anders Engström	FG	Fingal Gyllang	LHJ	Lars-Hugo Jansson
AG	Andreas Grabs	FGr	Fredrik Grahn	LHt	Lennart Hellquist
AHI	Anders Haglund	FLg	Fredrik Lysell	LJ	Linus Jonsson
AHt	Arne Holmkvist	GA	Göran Andersson	LK	Lennart Karlén
AJ	Anton Johansson	GD	Göran Darefelt	LL	Lasse Lööv
AK	Ann Karlsson	GF	Göran Frisk	LOB	Lars O Björklund
ALg	Anders Löfgren	GFs	Gunnel Forsström	LS	Leif Sundin
ALL	Anders Linus Larsson	GI	Göran Isacsson	LW	Lennart Wahlén
ALn	Anton Larsson	GN	G Nygren	MA	Mats Arvidsson
ALo	Anna Lönnerbro	GPa	Gregorio Para	MAJ	Mia Agvald Jägborn
AR	Alex Roetemeijer	GS	Göran Sundholm	MBm	Mats Bergström
AS	Anders Sennmalm	GW	Gittan Wahlström	MBr	Magnus Brandel
AV	Anders Vestlund	HA	Håkan Alm	MBt	Mats Blomstedt
AWb	Allan Wallberg	HAn	Hasse Andersson	MBy	Mikael Byggmästar
BAG	Bengt Allberg	HBI	Hasse Berglund	MFr	Magnus Friskytt
BB	Björn Bengtsson	HH	Håkan Hall	MG	Mats Gothnier
BH	Bo Hellberg	HLf	Håkan Lernefalk	MGn	Måns Grundsten
BK	Bertil Karlsson	HN	Hans Norelius	MGr	Mats Grahn
BKn	Bo Karlsson	HRo	Henrik Roos	MH	M Holmquist
BKy	Björn Kylefors	HRy	Hans Rydberg	MHm	Mårten Hasselblom
BLb	Barbara Leibiger	IG	Ingemar Gard	MJ	Mats Janson
BLe	Bengt Legnell	IK	Ingela Kjellsson	MKa	Mattias Kaby
BLj	Bo Ljungberg	ILb	Ingo Leibiger	MKs	Mats Karström
BR	Bo Runesson	IT	Ingvar Torsson	MLm	Michael Lindholm
BS	Birgit Svensson	JE	Johan Ehrlén	MLa	Mats Larsson
BSi	Börje Silver	JEE	Jan-Erik Eklund	MLn	Mikael Lindén
BT	Bjarne Tutturen	JHn	Jan Henriksson	MN	Mats Nordin
BTö	Bo Törnquist	JJ	Jan Joråd	MNd	Mattias Nordlund
BW	Björn Wester	JL	Jan Linder	MNn	Mats Nilsson
CFa	Charles Farrel	JO	Jan Oldebring	MNs	Magnus Nilsson
CH	Claes Hansson	JOn	Jan Ohlsson	MRe	Martin Resare
CK	Claes Kyrk	JSm	Johan Sandström	MTe	Marcus Teveborg
CKn	Conny Kroon	JSn	Johanna Snellström	MTn	Michael Tydén
CL	Claes Leijon	KA	Klas Andersson	MV	Mia Vävare
CO	Christer Olsson	KBr	Kalle Brinell	MWm	Maud Wickman
CU	Carlos Urtasun	KEr	Kjell Eriksson	NEE	Nils-Erik Ewers
DFa	David Fant	KGR	Karl-Gunnar Rehn	NK	Nils Karlsson
DS	Dagmar Söderlund	KH	Karin Henriksson	NL	Niklas Liljebäck
EE	Eva Edmert	KH	Klas Herman	OR	Olof Rosenqvist
EG	Eva Gudéhn	KM	Kaj Månsson	OW	Olle Wahlström
EH	Eva Hedström	KN	Krister Nässén	PA	Petter Andersson
EHn	Erik Hansson	KNF	Kristina Nygren Frisk	PEh	Per Ekerholm
EM	Eva Mattsson	KNi	Kenth Nilsson	PKy	Petter Kylefors
EP	Erik Peurell	KP	Kjell Pettersson	PLt	Per Lundkvist

PLz	Peter Lantz	SES	Sven-Erik Söderlund	TSc	Tomas Saxgård	
PRn	Peter Randén	SHL	Sven-Hugo Lundahl	Sven-Hugo Lundahl	TW	Tomas Widlund
PRy	Petter Rybäck	SJ	Simon Jonsson	UEm	Ulf Elman	
RG	Rickard Gustafsson	SWd	Stefan Wastegård	UM	Ulf Modin	
RLk	Ragnar Lagerkvist	TCd	Teodor Carselind	VP	Viktor Persson	
RLo	Roland Lönnerbro	TEJ	Tommy Eriksson Järfälla	YM	Yngve Meijer	
RPe	Random Persson	TG	Torgny Göransson	ÖJ	Örjan Jitelius	
RV	Raul Vicente	TJ	Thomas Jansson	ÖS	Örjan Sjögren	
SB	Stefan Bengtsson	TL	Tim Lux			
SC	Stefan Clason	TS	Thomas Strid			

Andra förkortningar: Rrk Regionala rapportkommittén, Stockholm

Rapportsammanställare: Lennart Magni: Svanar - Trana
 Staffan Holmberg: Storlom - Kustpipare
 Leif Sundin: Tofsvipa - Hussvala
 Stefan Bengtsson: Piplärkor - Sparvar

Foton Baksidan:
Dalripa, söder Malmsjön 10/4 2016

Övre bild: Fotograf: Alex Roetemeijer, Järna

Nedre bild: Fotograf: Göran Sundholm, Södertälje

